

ΕΛΛΗΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΜ

1873.

ΕΤΟΣ Δ'.

ΤΟΜΟΣ Η'.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΜΣ'. ΑΘΗΝΗΣΙ. 15. ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ.

ΕΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΠΕΡΙ ΠΙΠΙΚΗΣ,

μετενεχθεις εις την καθ' ημας

ὑπὸ ΕΥΑΓ. ΧΡΥΣΑΦΗ,

ἐνωμοτάρχου τῆς ἐφίππου χωροφυλακῆς (*).

§ 9. Καὶ οἱ λεῖτοι δὲ χαλινοὶ εἶναι καταλληλότεροι τῶν ἐχόντων ἐξοχὰς τοιούτων. Ἐὰν δὲ χαλινώσης τὸν ἵππον σου διὰ τοιούτου χαλινοῦ (δηλ. ἔχοντος ἐξοχὰς), πρέπει διὰ τῆς χαλαρότητος νὰ τὸν ἀποκαθιστᾷς ὅμοιον μὲ τὸν λεῖτον. Καλὸν δὲ εἶναι νὰ τὸν συνειθίσης νὰ μένη ἀκίνητος, μάλιστα δὲ τὸν θυμοειδῆ ἵππον, καὶ νὰ ἐγγίξης καὶ περισσότερα μέρη του, ἀφ' ὅσα ἐγγίζομεν, ὅταν θέλωμεν νὰ καθίσωμεν ἀσφαλῶς ἐπ' αὐτοῦ.

§ 10. Πρέπει δὲ νὰ ἠξεύρωμεν ὅτι πρέπει νὰ διδαχθῇ ὁ ἵππος διὰ μὲν τοῦ ποππυσμοῦ (α) νὰ καθησυχάζῃ, διὰ δὲ τοῦ

(*) Συνέχεια, ἰδὲ τὸ προηγούμενον φυλλάδιον.

(α) Ποππυσμὸς εἶναι ἤχος γινόμενος διὰ τῶν χειλέων συνεσφιγμένων, ὅμοιος τῷ ἤχῳ τοῦ φιλήματος, ὁ δὲ κλυγμὸς εἶναι ἤχος παραγόμενος ἐκ τῆς συσφίξεως τῆς γλώσσης ἐπὶ τοῦ οὐρανίσκου, ὅμοιος πρὸς τὴν φωνὴν τῆς πέριδος.

κλυγμοῦ νὰ κινῆται. Καὶ ἐὰν κἀνεὶς ἐξ ἀρχῆς τὸν συνειθίσῃ διὰ μὲν τοῦ κλυγμοῦ νὰ πραύνηται, διὰ δὲ τοῦ ποππυσμοῦ νὰ ὀργίζηται, θέλει μάθει ὁ ἵππος διὰ μὲν τοῦ ποππυσμοῦ νὰ ἀνησυχῇ, διὰ δὲ τοῦ κλυγμοῦ νὰ καθησυχάζῃ.

§ 11. Τοιουτοτρόπως λοιπὸν πρέπει οὔτε πλησίον κραυγῶν, οὔτε πλησίον σαλπίγγων μὴ τε ὁ ἵππευς νὰ φαίνεται τεθορυβημένος διὰ τὸν ἵππον, μήτε δὲ εἰς τὸν ἵππον νὰ προσφέρει τι προξενοῦν θόρυβον, ἀλλ' ὅσον τῷ εἶναι δυνατὸν νὰ τὸν καθησυχάζῃ ἐν τοῖς θορύβοις καὶ νὰ τῷ δίδῃ καὶ πρόγευμα καὶ δεῖπνον ἐν αὐτοῖς.

§ 12. Καλλίστη δὲ συμβουλὴ εἶναι νὰ κάμνῃ χρῆσιν τις ἐν πολέμῳ πολὺ θυμοειδοῦς ἵππου. Διὰ δὲ τὸν βλάκα ἵππον μοὶ φαίνονται ἀρκοῦντα νὰ γράψω νὰ μεταχειρισθῆ τις δι' αὐτὸν τὰ ἐναντία ἐκείνων, ὅσα ἐγράψαμεν νὰ μεταχειρισθῆ διὰ τὸν θυμοειδῆ ἵππον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

§ 1. Ἐὰν δὲ τις ποτὲ θελήσῃ νὰ κάμῃ χρῆσιν τοῦ πολεμικοῦ ἵππου του καὶ νὰ παραστήσῃ αὐτὸν ἐν τῇ ἵππασίᾳ μεγαλοπρεπέστερον καὶ περιβλεπτότερον, ἐλκύει τὸν ἐν τῷ στόματι τοῦ ἵππου χαλινὸν, ἐγκεντρίζων συγχρόνως καὶ κτυπῶν αὐτὸν διὰ τῆς μᾶστιγος (ἅτινα πολλοὶ πράττουσι νομίζοντες ὅτι καθιστῶσιν οὕτω τὸν ἵππον ἐπιδεικτικώτερον)· πρέπει ἄπεχθαι τοῦ νὰ κάμνῃ χρῆσιν τῶν μέσων τούτων· διότι οἱ ποιοῦντες αὐτὰ, πράττουσι τὰ ἐναντία ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ὀφείλουσι νὰ πράξωσι.

§ 2. Διότι ἐλκύοντες πρὸς τὰ ἄνω τὰ στόματα, κάμνουν τοὺς ἵππους, ἀντὶ νὰ βλέπωσιν ἐμπρὸς των, νὰ ἐκτυφλοῦνται καὶ πλήττοντες αὐτοὺς διὰ τῶν ἐγκεντρίδων καὶ τῆς μᾶστιγος, τοὺς τρομάζουσιν, ὥστε ταρασσονται καὶ κινδυνεύουσι. Ταῦτα δὲ εἶναι ἔργα τῶν ἵππων τῶν ἀπεχθανομένων καθ' ὑπερβολὴν τὴν ἵππασίαν καὶ πραττόντων αἰσχροῦ καὶ ὄχι καλῶς.

§ 3. Ἐὰν δὲ τις διδάξῃ τὸν ἵππον του νὰ ἵππεύηται μὲ χαλαρωμένον χαλινὸν, νὰ ὑψώῃ δὲ τὸν τράχηλον πρὸς τὰ ἄνω, ἀπὸ δὲ τῆς κεφαλῆς νὰ τὸν κυρτώνῃ, θὰ κατορθώσῃ τοιουτοτρόπως νὰ κάμῃ ὁ ἵππος ἐκεῖνα, διὰ τὰ ὁποῖα καὶ αὐτὸς εὐχαριστεῖται καὶ ἀγάλλεται.

§ 4. Ἀπόδειξις δὲ ὅτι εὐχαριστεῖται εἰς ταῦτα, εἶναι τὸ ὅτι, ὅταν ἔλθῃ ὁ ἵππος πλησίον ἄλλων ἵππων, καὶ μάλιστα φορβᾶδων, τότε ὑψώνει τὸν τράχηλόν του ἐπάνω καὶ κρατεῖ κυρτωμένην τὴν κεφαλὴν, γινόμενος ζωηρότατος· καὶ τὰ μὲν σκέλη ἀνασηκώνει εὐλυγίστως, τὴν δὲ οὐρὰν ὑψώνει πρὸς τὰ ἐπάνω.

§ 5. Ὅταν λοιπὸν τις τὸν ὀδηγῇ νὰ πράττῃ ταῦτα τὰ σχήματα, τὰ ὁποῖα αὐτὸς λαμβάνει οἰκοθεν ὅταν καλλωπίζεται, θέλει ἀποκαταστήσει αὐτὸν νὰ εὐχαριστεῖται εἰς τὴν ἵππασίαν καὶ νὰ φαίνεται μεγαλοπρεπῆς καὶ εὐκαμπτος καὶ περιβλεπτος. Πῶς δὲ νομίζομεν ὅτι ταῦτα δύνανται νὰ ἐλθωσιν εἰς πέρας, τῶρα θέλομεν προσπαθῆσαι νὰ διηγηθῶμεν.

§ 6. Πρῶτον λοιπὸν πρέπει νὰ ἔχῃ τις ὄχι ὀλιγώτερον τῶν δύο χαλινῶν. Ἐκ τούτων δὲ ὁ μὲν εἰς ἃς ἦναι λείος, ἔχων τροχούς εὐμεγέθεις (α), ὁ δὲ ἄλλος νὰ ἔχῃ τοὺς τροχούς μὲν μικροὺς, ἀλλὰ βαρεῖς, τοὺς δὲ ἐχίνους (β) ὀξεῖς, ἵνα, ὅταν λάβῃ τὸν χαλινὸν (πάρῃ σ'ὸ ὄδοντι), ἀδημονῶν ἐκ τῆς τραχύτητος τὸν ἀφήσῃ, ὅταν δὲ χαλινωθῆ διὰ τοῦ λείου, εὐχαριστηθῆ ἐκ τῆς λειότητος αὐτοῦ· ἐκεῖνα δὲ τὰ ὁποῖα ἔμαθε νὰ πράττῃ διὰ τοῦ τραχέος, νὰ πράξῃ ταῦτα καὶ διὰ τοῦ λείου.

§ 7. Ἐὰν δὲ πάλιν καταφρονήσας τὴν λειότητα τοῦ χαλινοῦ

(α) Ἐνοεῖ τοὺς ἐπὶ τῶν κανόνων τῆς ἐνομιμίδος δακτυλίους.—(Σ. Μ.)

(β) Ἐχίνος εἶναι τὸ συνέχον τοὺς δύο κανόνας κυρτὸν μέρος τῆς ἐνομιμίδος, τὸ καὶ ἐλευθερία γλώσσης καλούμενον, καὶ ὅπερ ἔφερεν ὀδόντας, ἵνα μὴ δύναται ὁ ἵππος δάκνων τὸν χαλινὸν νὰ καθίσταται ἀκαθεκτος.—(Σ. Μ.)

τραβᾷ συχνὰ καὶ αὐτὸν μεθ' ὀρμῆς, τούτου ἕνεκα κάμνομεν μεγάλους τοὺς τροχοὺς τοῦ λείου, ὅπως ἀναγκαζόμενοι ὑπ' αὐτῶν νὰ χάσκη, ἀφίνη τὸ στόμιον. Νὰ κάμνη δὲ τὸν τοιοῦτον χαλινὸν καθὼς καὶ τὸν τραχὺν πολυειδῆ, καὶ νὰ συγκλείεται καὶ νὰ ἀναχαιτίζει τὸν ἵππον.

§ 8. Ὅποιασδήποτε δὲ κατασκευῆς καὶ ἂν ᾖσιν οἱ χαλινοί, πρέπει νὰ ᾖσιν ὑγροὶ (εὐκαμπτοὶ, εὐστροφοὶ, εὐλίγιστοι). Διότι τὸν μὲν σκληρὸν ἀπὸ οἰονδήποτε μέρος ἢ ἂν τὸν λάβῃ ὁ ἵππος, τὸν κρατεῖ ὄλον διὰ τῶν γνάθων του· καθὼς καὶ τὸν ὀβελίσκον ἀπὸ οἰονδήποτε μέρος καὶ ἂν τὸν πιάσῃ τις, τὸν σηκώνει ὄλον.

§ 9. Ὁ δὲ εὐκαμπτος κάμνει καθὼς ἡ ἄλυσις· διότι ὅποιον μέρος αὐτοῦ κρατεῖ, ἐκεῖνο μένει καὶ ἄκαμπτον, τὸ δὲ ἄλλο σηκώνεται· προσπαθῶν δὲ ὁ ἵππος νὰ πιάσῃ τὸ ἐκ τοῦ στόματος του φεῦγον, ἀφίνει τοῦ νὰ κρατῇ τὸ στόμιον διὰ τῶν γνάθων του. Ἐνεκεν τούτου λοιπὸν κρεμῶνται οἱ εἰς τὸ μέσον τῆς ἐνστομίδος δακτύλιοι τῶν κανόνων, ὅπως προσπαθῶν νὰ συλλάβῃ τούτους διὰ τῆς γλώσσης καὶ τῶν ὀδόντων, ἀμελεῖ νὰ συλλαμβάνῃ τὸν χαλινὸν διὰ τῶν γνάθων του.

§ 10. Ἐὰν δὲ τις ἀγνοῇ ποῖον εἶναι τὸ ὑγρὸν (εὐλύγιστον) μέρος τοῦ χαλινοῦ, καὶ ποῖον τὸ σκληρὸν, θέλομεν ἐξηγήσει καὶ τοῦτο. Ὑγρὸς (εὐλύγιστος) λοιπὸν εἶναι ὅταν οἱ ἄξονες (κανόνες) ἔχουν τὰς συναρμογὰς εὐρείας καὶ λείας, ὥστε νὰ κάμπτωνται εὐκόλως· ὅλα δὲ ὅσα βάλλομεν περὶ τοὺς ἄξονας, ἐὰν ἔχουν εὐρείας ὀπὰς καὶ δὲν ἦναι συμπεπυκνωμένα, εἶναι εὐκαμπτότερα.

§ 11. Ἐὰν δὲ δυσκόλως διέρχωνται, καὶ διακινῶνται τὰ διάφορα μέρη τοῦ χαλινοῦ, τοῦτο εἶναι ὀχληρὸν. Ὅποιοσδήποτε δὲ ἔχει τοιοῦτον χαλινὸν, πρέπει νὰ πράξῃ πάντα τὰ ἐξῆς, ἐὰν θέλῃ ν' ἀποκαταστήσῃ τὸν ἵππον του τοιοῦτον, οἷον τὸν προεῖπον.

§ 12. Νὰ τραβᾷ μὲν ὀπίσω τὸ στόμα τοῦ ἵππου οὔτε πολὺ δυνατὰ, ὥστε νὰ ἀνυψοῖ ὑπὲρ τὸ δέον τὴν κεφαλὴν, οὔτε πολὺ ἡσύχως, ὥστε νὰ μὴν αἰσθάνεται. Ἐὰν δὲ συρόμενος ὀπίσω ἀνυψῶν πολὺ τὸν αὐχένα, πρέπει νὰ τοῦ δίδωμεν ἀμέσως τὸν χαλινόν. Καὶ κατὰ τὰ ἄλλα δὲ πρέπει καθὼς δὲν παύομεν νὰ λέγωμεν, ἐὰν θέλῃ νὰ ὑπηρετῆταί τις καλῶς, νὰ χαρίζεται εἰς τὸν ἵππον.

§ 13. Καὶ ὅταν δὲ αἰσθανθῇ τὸν ἵππον εὐχαριστούμενον καὶ εἰς τὴν ὑψωσιν τοῦ τραχήλου καὶ εἰς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ χαλινοῦ, τότε δὲν πρέπει νὰ τοῦ δίδῃ κάμμιναν ἀφορμὴν, ὥστε νὰ τὸν ἀναγκάζῃ νὰ ὑποφέρῃ, ἀλλὰ νὰ τὸν θωπεύῃ ὡς θέλων δῆθεν νὰ τὸν σταματήσῃ· διότι τοιοῦτοτρόπως προβαίνει μετὰ θάρρους εἰς τοὺς ἀνωτέρους βηματισμούς.

§ 14. Ἀπόδειξις δὲ τοῦ ὅτι ὁ ἵππος εὐχαριστεῖται νὰ τρέχῃ ταχέως εἶναι τὸ ὅτι, ὅταν διαφύγῃ, δὲν βαδίζει εἰς βῆμα, ἀλλὰ τρέχει. Διότι τῷ εἶναι ἔμφυτον νὰ εὐχαριστῆται εἰς τὸν βηματισμὸν τοῦτον, ἐκτὸς ἐὰν τις τὸν ἀναγκάσῃ νὰ τρέξῃ περισσότερο καιρὸν τοῦ δέοντος, διότι πᾶν τὸ ὑπερβολικὸν δὲν εἶναι εὐχάριστον οὔτε εἰς τοὺς ἵππους, οὔτε εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

§ 15. Καὶ ὅταν μὲν φερόμενος νὰ ἵππευθῇ ἔχῃ γαῦρον σχῆμα, θὰ εἶναι βεβαίως συνειθισμένος παρ' ἡμῶν εἰς τὴν πρώτην ἵππασίαν ἐκ τῶν στροφῶν νὰ ὀρμᾷ εἰς βηματισμὸν ταχύτερον. Ἐὰν δὲ τις, ἐνῶ μὲν ὁ ἵππος του ἔχει συνειθίσει εἰς τοῦτο, τὸν ἀνακόψῃ ὅμως διὰ τοῦ χαλινοῦ, τὸν παρορμήσῃ δὲ ἐξ ἄλλου πρὸς τὰ πρόσω, πιεσθεὶς ἀφ' ἐνὸς διὰ τοῦ χαλινοῦ, θέλων δὲ νὰ ὀρμήσῃ ἐμπρός, ἀνεγείρεται ἐπὶ τῶν ὀπισθίων καὶ προβάλλει μὲν τὰ στήθη, ὑψώνει δὲ τοὺς ἐμπροσθίους πόδας ὀργιζόμενος, τοὺς ἀνυψοῖ δὲ ὄχι εὐλυγίστως· διότι οἱ ἵπποι, ὅταν ὀργίζωνται, δὲν μεταχειρίζονται εὐλυγίστως τὰ σκέλη των.

§ 16. Ἐὰν δέ τις, ὅταν ὁ ἵππος ἦναι τοιοῦτοτρόπως ἐμψυχωμένος, τῷ ἀφήσῃ ἐλεύθερον τὸν χαλινὸν, τότε ἐξ εὐχαριστήσεως, διότι ἔνεκεν τῆς χαλαρότητος τοῦ στομίου νομίζει ὅτι εἶναι πάντῃ ἐλεύθερος, μὲ ὑπερῆφανον σχῆμα, μὲ εὐκαμπτα δὲ σκέλη βαδίζει ὑπερῆφανως, μιμούμενος καθ' ὁλοκληρίαν τὸν καλλωπισμὸν, τὸν ὁποῖον κάμνει ὅταν πλησιάζῃ τὰς θηλείας ἵππους.

§ 17. Καὶ οἱ βλέποντες δὲ τὸν τοιοῦτον ἵππον, τὸν δνομάζουσι ὑπερῆφανον, γενναῖον, κατάλληλον δι' ἵππασίαν καὶ ὄρμητικὸν καὶ σοβαρὸν, συγχρόνως δὲ ὅτι εἶναι εὐχάριστος καὶ γλυκύς εἰς τὴν θέαν. Καὶ ταῦτα μὲν λοιπὸν ἕως ἐδῶ ἐγράψαμεν, ἔάν τις ἐπιθυμήσῃ νὰ κάμῃ χρῆσιν τούτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'.

§ 1. Ἐὰν δέ τις θελήσῃ νὰ μεταχειρισθῇ ἵππον ἐπιδεικτικὸν καὶ γαῦρον καὶ λαμπρὸν, ὅλα ταῦτα τὰ προτερήματα δὲν εὐρίσκονται εἰς πάντα ἵππον, ἀλλὰ πρέπει νὰ ὑπάρχῃ εἰς αὐτὸν καὶ γενναϊότης ψυχῆς καὶ σῶμα εὐρωστον.

§ 2. Ὅχι δὲ βεβαίως καθὼς νομίζουσι τινες ὅτι ὁ ἔχων εὐκαμπτα σκέλη δύναται νὰ σηκῶνῃ εὐκόλως τὸ σῶμά του (δηλ. ν' ἀνυψοῦται ἐπὶ τῶν ὀπισθίων)· τοῦτο δὲν ἔχει οὔτως· ἀλλὰ μᾶλλον ἀνυψοῦται ὅστις ἔχει τὴν ὀσφὺν εὐκαμπτον, βραχεῖαν καὶ δυνατὴν (καὶ δὲν ἐννοοῦμεν τὴν πλησίον τῆς οὐρᾶς ὀσφὺν, ἀλλὰ τὴν ὑπάρχουσαν μεταξὺ τῶν πλευρῶν καὶ τῶν ἰσχύων πρὸς τὸ μέρος τοῦ κενεῶνος [δηλ. ἀνωθι τῶν λαγαρῶν ἐννοεῖ τὴν κυρίως μέσσην τοῦ ἵππου])· οὗτος ὁ ἵππος δύναται νὰ φέρῃ πολὺ ἐμπρὸς τὰ ὀπίσθια σκέλη ὑπὸ τὰ ἐμπρόσθια.

§ 3. Ἐὰν λοιπὸν τις, ὅταν ὁ ἵππος φέρῃ ἐμπρὸς τὰ ὀπίσθια σκέλη, τὸν σὺρῃ ὀπισθεν διὰ τοῦ χαλινοῦ, λυγίζει μὲν τὰ ὀπίσθια εἰς τοὺς ἀστραγάλους, ὑψώνει δὲ τὸ ἐμπροσθεν μέρος τοῦ

σώματός του· ὥστε οἱ κατέναντί του ἰστάμενοι βλέπουσι τὴν κοιλίαν καὶ τὰ αἰδοῖά του. Πρέπει δὲ ὅταν κάμῃ ταῦτα, νὰ τοῦ δίδωμεν τὸν χαλινὸν, διὰ νὰ πράττῃ ἐκουσίως τὰ καλλίτερα γυμνάσματα τοῦ ἵππου, καὶ νὰ φαίνηται κάλλιστος εἰς τοὺς βλέποντας αὐτόν.

§ 4. Εἶναι ὅμως μερικοὶ, οἵτινες διδάσκουσι ταῦτα εἰς τοὺς ἵππους κτυποῦντες αὐτοὺς οἱ μὲν μὲ βράβδον ὑπὸ τοὺς ἀστραγάλους, οἱ δὲ προστάσσουν τινὰ νὰ τρέχῃ πλησίον τοῦ ἵππου καὶ νὰ τὸν κτυπᾷ μὲ βράβδον ὑπὸ τοὺς μηρούς.

§ 5. Ἡμεῖς ὅμως νομίζομεν, ὅτι ἡ καλλίστη τῶν διδασκαλιῶν εἶναι, καθὼς πάντοτε λέγομεν, ἐὰν μετὰ πᾶν διδάγμα, ἀφοῦ ὁ ἵππος πράξῃ ὅ,τι ὁ ἀναβάτης ἀπαιτεῖ, ἐπιτύχῃ ἀναπαύσεως παρ' αὐτοῦ.

§ 6. Διότι ὅσα ὁ ἵππος πράττει ἐξαναγκαζόμενος ὑπὸ τῆς βίας, καθὼς λέγει καὶ ὁ Ζίμων, οὔτε τὰ μανθάνει οὔτε καλὰ εἶναι, ὡς δὲν εἶναι καλὸν ἂν ἀναγκάσῃ τις χορευτὴν νὰ χορευθῆναι κεντῶν καὶ δέρων αὐτόν. Διότι πολὺ περισσότερον ὁ τοιαῦτα πάσχων θὰ κάμῃ ἀπρεπῆ σχήματα ἢ καλὰ, εἴτε ἄνθρωπος εἶναι εἴτε ἵππος· ἀλλὰ πρέπει διὰ σχημάτων ἐθελουσίως νὰ ἐπιδείξῃ ὅλα τὰ ὠραιότατα καὶ τὰ λαμπρότατα προτερήματά του.

§ 7. Ἐὰν δὲ, καὶ ὅταν μὲν ἵππεύηται, τρέξῃ ἕως ὅτου ἰδρώσῃ πολὺ, ὅταν δὲ ἀνυψῶνῃ τὸ σῶμά του καλῶς (κάμνει σοῦζο), ὀργήγορα ἀριππεύηται καὶ ἀποχαλινώνηται, πρέπει νὰ ἡξεύρωμεν καλῶς, ὅτι ἐκουσίως προώδευσεν εἰς τὸ ν' ἀνυψῶνῃ τὸν ἑαυτὸν του.

§ 8. Ἐπὶ τῶν τοιούτων δὲ ἵππων ἵππεύοντες ζωγραφίζονται καὶ οἱ θεοὶ καὶ οἱ ἥρωες, καὶ οἱ καλῶς αὐτοὺς μεταχειριζόμενοι ἄνδρες φαίνονται μεγαλοπρεπεῖς.

§ 9. Οὔτω δὲ καὶ εἶναι· ὁ ἀνυψῶν πολὺ ἑαυτὸν ἵππος (κά-

μνων σοῦζο) εἶναι ἢ κακός, ἢ ἀξιοθαύμαστος ἢ ἀξιοθέατος, ὥστε ἐπισύρει τὰ βλέμματα πάντων, ὅσοι τὸν παρατηροῦσι, καὶ νέων καὶ γερόντων. Οὐδεὶς λοιπὸν οὔτε ἀπομακρύνεται αὐτοῦ οὔτε παύει τοῦ νὰ τὸν βλέπῃ μάλιστα, ὅταν ἐπιδεικνύῃ τὴν λαμπρότητά του.

§ 10. Ἐὰν δέ ποτε συμβῆ εἰς τινα τῶν ἐχόντων τοιοῦτον ἵππον νὰ ἐκλεχθῆ ἢ φύλαρχος ἢ ἵππαρχος (α), δὲν πρέπει νὰ φροντίζῃ νὰ ᾖ αὐτὸς μόνος περίβλεπτος, ἀλλὰ πολὺ περισσότερον πῶς ὅλοι οἱ ἐπόμενοι εἰς αὐτὸν νὰ ᾖ ἀξιοθέατος.

§ 11. Ἐὰν λοιπὸν προπορεύηται (καθὼς μάλιστα ἐπαινοῦσι τοὺς τοιούτους ἵππους) ὁ ἵππος ἐκεῖνος, ὅστις ἀνυψῶναι τὸ σῶμά του πολὺ ὑψηλὰ καὶ πολὺ συγνὰ, καὶ διαβῆ ἀργά, εἶναι φανερόν ὅτι καὶ οἱ ἄλλοι ἵπποι θὰ ἐπονται αὐτῷ εἰς βῆμα. Ἐκ δὲ τῆς τοιαύτης θέας ὁποία μεγαλοπρέπεια θέλει προκύψει;

(ἀκολουθεῖ)

(α) Ἀρχηγὸς τῆς φυλῆς ἢ ἀρχηγὸς τοῦ ἵππικοῦ. Αἱ Ἀθῆναι τὸ πάλαι διηρέθησαν παρὰ τοῦ Κέκροπος εἰς 4 φυλάς, ἀλλὰ μετὰ τὴν κατάργησιν τῆς βασιλείας καὶ τῆς τυραννίδος τῶν Πεισιστρατιδῶν, παραλαβὼν τὴν ἀρχὴν ὁ Ἀλκμαϊωνίδης Κλεισθένης, διήρσαε τὰς φυλάς εἰς δέκα, ὧν τὰ ὀνόματα, Κεκροπῆς, Ἴπποθοοντῆς ἢ Ἴπποθωντῆς, Ἐρεχθίδης, Πανδιονίς, Διγῆς, Οἰνῆς, Ἀντιοχίς, Ἀκαμαντῆς, Λεωντῆς καὶ Αἰαντῆς· μεταγενεστέρως δὲ προσετέθησαν καὶ ἕτεραί, ἢ Ἀντιγονίς καὶ Δημητριάς, αἵτινες εἴτα μετονομάσθησαν Πτολεμαῖς καὶ Ἀτταλίς, καὶ τελευταῖον ἢ Ἀνδριανίς. (Παυσαν. βιβλ. Α'. Κεφ. ε')· ἐκάστη δὲ φυλὴ ἐξέλεγεν ἴδιον ἄρχοντα φύλαρχον, καὶ διετίθει καὶ ἴλην ἵππικοῦ ἰδίου, ἀνθαμιλλόμεναι τίς αὐτῶν νὰ παρουσιάσῃ ἐν ἐκστρατείᾳ τὴν ὥραιότεραν κατὰ τε τοὺς ἀνδρας καὶ ἵππους καὶ τὴν εὐσπολότεραν ἴλην. (Ξενοφ. Ἴππαρχικός Κεφ. Α'. καὶ Β'.)

ΕΡΕΥΝΑΙ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΥΤΟΜΑΤΩΝ ΑΝΑΦΛΕΞΕΩΝ
ΠΥΡΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΜΙΓΜΑΤΩΝ (*)

ὑ π δ

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΒΡΕΤΑΝΟΥ,

ἀρχιπυροτεχνουργοῦ παρὰ τῷ ἐν Ναυπλίῳ ὀπλοστασίῳ, πτυχιούχου τοῦ ἐν Βιέννῃ αὐτοκρατορικοῦ βασιλικοῦ πολυτεχνικοῦ σχολείου κ.π.λ.

μεταφρασθεῖσα ἐκ τοῦ γερμανικοῦ

ὑ π δ

Ν. ΠΟΥΡΝΑΡΑ,

ἀνθυπολοχαγῶ τοῦ πυροβολικοῦ.

Καταδείξαντες οὕτω τὸ ἐπικίνδυνον τῆς χρήσεως τῶν ἀνθῶν τοῦ θείου, εὐκόλως ἐν συναφῇ μετὰ τῆς ἀτμοσφαιρας ὀξειδουμένων, ἐπιπροσθέτομεν ὅτι ἡ πίεσις τῶν μιγμάτων ἐν τοῖς πυροτεχνήμασιν ἐξασκῆι μεγίστην ἐπὶ τῆς αὐτομάτου αὐτῶν ἀναφλέξεως ἐπήρεια. Ὅποταν ἡ πίεσις ἢ ἀσθενής, τὰ μόρια τῶν ἀναμειγμένων ὑλῶν περιβάλλονται δι' ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, ὅστις χορηγεῖ εὐχερῶς τὸ ὀξυγόνον αὐτοῦ πρὸς ὀξειδωσιν τῶν ἀνθῶν τοῦ θείου· ἐνῶ, ὁποταν αὕτη ἢ ἰσχυρὰ, τὰ μόρια πλησιάζουσι πλειότερον, ἢ δὲ τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος ποσότης ἐλαττοῦται ἐπαισθητῶς, συναλαττομένης καὶ τῆς ποσότητος τοῦ ὀξυγόνου. Τούτου ἕνεκα βλέπομεν μίγματα ἰσχυρῶς πεπιεσμένα ἢ στερημένα ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, ὡς περ οἱ ἀστέρεις καὶ τὰ λοιπὰ πυροτεχνήματα, ἐν οἷς τὸ οἰνόπνευμα καὶ τὸ κόμμι πληροῦσι τὰ κενὰ, ὅτε διετηρήθησαν καλῶς ἐπὶ μακρὸν χρόνον, ἐνῶ ἄλλα μίγματα εἰς μεγάλας ποσότητας ἢ σωρούς, ἐν οἷς ἡ πίεσις ἦτο ἀσήμαντος, ἢ φλόγες κατεσκευασμένα ὑπ' ἀνθρώπων ἀδαῶν τῆς τέχνης, ἀνεφλέχθησαν ἀργὰ μὲν ἢ ταχύτερον, πλὴν πάντοτε. Ἐν γένει δὲ δύναται τις εἰπεῖν, ὅτι ὅσῳ

(*) Συνέχεια· ἰδὲ τὸ προηγούμενον φυλλάδιον.

ή πίεσις τῶν μιγμάτων αὐξάνεται, τοσοῦτον ἡ ἀνάφλεξις αὐτῶν ἐπέρχεται βραδύτερον.

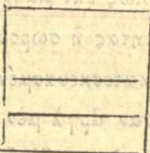
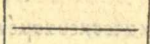
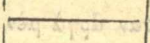
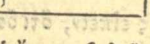
Τὸ μίγμα πρασίνης φλογός, τὸ φέρον τὸ κοινὸν θεῖον, πιεσμένον διὰ πίεσεως 2 (¹), διετηρήθη μέχρι τοῦ 1848 χωρὶς αὐδόλως ν' ἀλλοιωθῆ, ἀπὸ δὲ τοῦ ἔτους τούτου διατηρῶ μέχρι σήμερον μίγματα χλωρικῆς ποτάσεως εἰς ἐξαίρετον κατάστασιν, ἀναμφιβόλως ἔνεκα τῆς ἰσχυρᾶς αὐτῶν πίεσεως.

Τὸ ὑπ' ἀριθ. 1 μίγμα πρασίνης φλογός παρουσιάζει τὰς αὐτὰς ιδιότητες, οἷας καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 2. Ἐν τούτοις φαίνεται ὅτι ὅταν αὐξάνει ἡ ποσότης τοῦ θείου, τοσοῦτον καὶ τὰ αἷτια τῆς αὐτομάτου ἀναφλέξεως συναυξάνουσιν.

Ἐρευναὶ ἐπὶ τῶν ἐρυθρᾶς φλογός μιγμάτων.

Εἰς ἀναλόγους δοκιμασίας ὑπέβαλον τὰ ἐρυθρᾶς φλογός μίγματα. Τὴν νιτρικὴν στροντιανὴν ἀπεξήραιναι πάντοτε, ὡς τοῦτο ἐθίζεται, πρὸ τῆς χρήσεως αὐτῆς, μδλονόντι δὲ μετεχειρίσθην ἄνη τοῦ θείου, οὐδέποτε αὐτόματος ἐπῆλθεν ἀνάφλεξις. Ἡ ὀξεῖα ἐκεῖνη ὀσμῆ, ἡ κατὰ τὴν ἀνάμιξιν τῶν πρασίνης φλογός ἀναδεδομένη, δὲν ἀνεδίδατο κατὰ τὴν ἀνάμιξιν τῶν μιγμάτων τούτων.

Ἐκ τῶν ἐρυθρᾶς φλογός τοιούτων μιγμάτων κατεσκευάσα φλόγας καὶ ἀστέρας, ποσότητά τινα δὲ διετήρησα εἰς ὑελίνην φιάλην καὶ ἐτέραν εἰς πυξίδα χαρτίνην, ἀποτεθεῖσαν εἰς τόπον, ὅπου ἦ τε ὑγρασία καὶ θερμοκρασία μετεβάλλοντο συνεχῶς.

α β (¹) Καλοῦσιν εἰς τὴν πυροτεχνίαν πίεσιν τὸν λόγον τοῦ ὕψους, ὅπερ κατέχει ὄγκος μίγματος
α' β' κυβικὸς ἢ κυλινδρικός, διαμέτρου ἴσης τῷ ὕψει
α'' β'' ἢ πρισματικός, πρὸς ἐκεῖνο, ὅπερ καταλαμβάνει
δ γ νει ὁ αὐτὸς ὄγκος μετὰ τινα πίεσιν. Οὕτω π' χ. ὁ ὄγκος αβγδ, ὅταν οὐδόλως πιεσθῆ, ἔχει πίεσιν 0,0· ὁπόταν πιεσθῆς περιορισθῆ εἰς α'β'γδ, ἔχει πίεσιν 2,0· ἔχει τέλος πίεσιν 4,0, ὁπόταν

Τέσσαρας ἢ πέντε ὥρας ἀπὸ τούτου παρετήρησα ὅτι τὸ ἐν τῇ πυξίδι μίγμα τοσοῦτον ὑγράνθη, ἔνεκα τῆς ὑγροσκοπικότητος τῆς νιτρικῆς στροντιανῆς, ὥστε κατέστη ἄχρηστον. Ἡ ἐν τῇ φιάλῃ ποσότης ἦν ταυτοχρόνως ὑγρά, αἱ δὲ φλόγες καὶ οἱ ἀστέρες εἶχον ἀρκετὴν ἀπορρόφησιν ὑγρασίας. Ὅταν ὑπὸ τὸν ἥλιον ἢ διὰ διεκθερμαντήρος ἐξ ἄμμου (marienbad) ἐξήραινον πάντα ταῦτα, ἀνεδίδατο ὀξεῖά τις ὀσμῆ, ὑγρανθέντα δὲ καὶ πάλιν καὶ τὸ δεύτερον ἤδη ξηραίνόμενα ἀνεφλέγησαν αὐτομάτως (¹). Τὰ μίγματα ταῦτα, ἐκτιθέμενα ἀλληλοδιαδόχως εἰς ὑγρὸν καὶ ξηρὸν ἀέρα ἤλλαζον μὲν τὴν ὑγρομετρικὴν αὐτῶν κατάστασιν, οὐδέποτε ὅμως ἐντελῶς ἀπεξηράνθησαν· μετὰ τινα χρόνον αἱ φλόγες καὶ οἱ ἀστέρες κατέστησαν ὑγροτάτη ζύμη, πειραθεὶς δὲ ν' ἀποξηράνω ταῦτα, τσαούτην ἐχειρίσθην θερμοκρασίαν, ὥστε ταῦτα ἀνεφλέγησαν. Ἡ χαρτίνη πυξίς δὲν ἐφθάρη. Μετεχειρίσθην τὸ εἰς ῥάβδους τοῦ ἐμπορίου θεῖον ἀντὶ τῶν ἀνθέων αὐτοῦ, ὑπέβαλλον δὲ τὰ τούτου μίγματα εἰς τὰς αὐτὰς δοκιμασίας, καὶ ἐνῶ ἀρ' ἐνὸς τὸ τῆς φλογός χροῦμα ἦτο ἐπίσης ὠραῖον, τὴν αὐτόματος τούτων ἀνάφλεξιν κατόρθωσα ν' ἀποφύγω.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐξάγομεν ἐπίσης, ὅτι ἡ τῶν ἐρυθρᾶς φλογός μιγμάτων ἀνάφλεξις ἐπέρχεται ἐπίσης ἔνεκα τῆς παρουσίας τῶν ἀνθέων τοῦ θείου, ὧν τὸ θεϊκὸν ὀξύ προσβάλλει τὴν στροντιανὴν ὡς ἐν τοῖς πρασίνης φλογός μίγμασι τὴν βαρείαν. Ἐν τῇ περιπτώσει ὅμως ταύτῃ ἡ προσβολὴ εἶναι ἀσθενεσττέρα καὶ ἡ αὐτόματος ἀνάφλεξις ἐπέρχεται βραδύτερον.

Συνήθως ἡ τῶν ἐρυθρᾶς φλογός μιγμάτων αὐτόματος ἀνά-

περιορισθῆ εἰς α'β'γδ, ἢτοι ὁπόταν τὸ ὕψος τοῦ ὑπ' αὐτοῦ κατεχομένου χώρου καταστῆ τὸ τέταρτον τοῦ ἀρχικοῦ.

(¹) Αἱ ἔρευναὶ ἐγένοντο ἐπὶ τῶν μιγμάτων ἀριθ. 1 καὶ 3.

φλεξίς είναι αδύνατος, διότι η νιτρική στροντιανή είναι τοσοῦτον ὑγροσκοπική καὶ τοσοῦτον ταχέως ἀπορροφᾷ μεγίστας ὑγρασίας ποσότητας, ὥστε ἡ πρὸς ἀνάφλεξιν θερμοκρασία εἶναι ἀνεπαρκής.

Ὁ τύπος τῆς λαμβανούσης ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ χῶραν χημικῆς ἀλλοιώσεως, ὃ τὴν αὐτόματον τῶν μιγμάτων τούτων ἀνάφλεξιν ἐξηγῶν, εἶναι ὁμοιος τῷ καταχωρισθέντι ἐν ταῖς δοκιμασίαις τῶν πρασίνης φλογὸς μιγμάτων, καταρτιζόμεν δ' αὐτὸν ἀντικαθιστῶντες τὴν BO , NO_5 διὰ τῆς StO , NO_5 , μεταβαλλομένης εἰς StO , ΘO_3 .

Ἐρευναι ἐπὶ τῶν κวานῆς φλογὸς μιγμάτων.

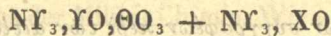
Τὰ τοιαῦτα πυροτεχνικὰ μίγματα, περιέχοντα θεικὸν χαλκὸν ἑναμμώνιον, ἀναφλέγονται πάντοτε αὐτομάτως ἀνεξαρτήτως τοῦ εἴδους τοῦ ἐν αὐτοῖς θείου, ὁπόταν, ὑγραθέντα δι' ὕδατος ἢ οἰνοπνεύματος πρὸς κατασκευὴν ἀστέρων, ἐκτεθῶσιν εἰς τὸν ἥλιον ἢ τὸ πῦρ, ὅπως ταχέως ξηρανθῶσιν.

Ὅσαίς ὑγραίνον τὰ μίγματα ταῦτα, ἡσθανόμην ἰσχυρὰν ἀμμωνίας ἐκλυσιν πάντοτε δὲ περὶ τὸ μέσον τῆς ἀποξηράσεως αὐτῶν ἐπήρχετο ἡ αὐτόματος ἀνάφλεξις. Διεφύλαξα ποσότητας τινὰς εἰς φιάλας ἢ χαρτίνας πυξίδας, ἐν τῇ περιπτώσει δὲ ταύτῃ ἡ ἀνάφλεξις ἦτο σπανιωτέρα καὶ βραδύτατα, ὁπόταν ἐπῆλθεν ὄντως δὲ βλέπει τις ὅτι τὰ μίγματα ταῦτα ἀποσυντίθενται βραδέως, διότι βραδέως μεταβάλλουσι τὸ ὠραῖον κωανὸν αὐτῶν χρῶμα εἰς ὑποπράσινον, κατακαϊόμενα πλέον εἰς τέφραν μᾶλλον ἢ κωανῆν φλόγα.

Αἱ δοκιμαί, τὰς ὁποίας ἐπὶ τῶν μιγμάτων τούτων τοῦ διπλοῦ ἄλατος τοῦ χαλκοῦ ἐνήρησα, εἰσὶν ὀλίγαι, διότι τοῦτο οὐ μόνον ταχέως καὶ εὐκόλως ἀποσυντίθεται, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ χρῆσις αὐτοῦ ἐν τῇ πυροτεχνίᾳ ἀπαγορεύεται ἔνεκα τῶν πολ-

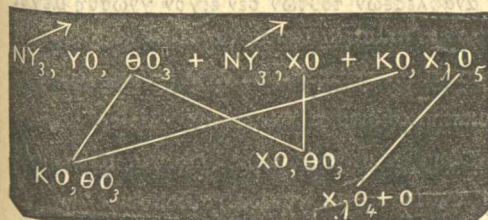
λῶν κινδύνων τοὺς ὁποίους παρουσιάζει. Ἀντὶ τούτου τοῦ ἄλατος μεταχειρίζονται ἄλλα τοιαῦτα τοῦ χαλκοῦ, ἅτινα οὐ μόνον τὴν αὐτὴν ἔχουσιν ἐπὶ τῆς φλογὸς ἐπήρειαν, ἀλλὰ καὶ σταθερὰ εἰσὶν.

Καὶ ὄντως ὁ τύπος τοῦ διπλοῦ τούτου ἄλατος εἶναι

ἀναπτυσσομένης τῆς ἀμμωνίας ἐλευθεροῦται τὸ θεικὸν δξὺ μεθ' ὕδατος, ὅπερ προσβάλλει τὸ ὀξειδίου χαλκοῦ καὶ τὴν χλωρικὴν πότασσαν, μεταβάλλον ταύτην εἰς θεικὴν πότασσαν διὰ τῆς ἐλευθερώσεως χλωρικοῦ ὀξέος. Τὸ δξὺ τοῦτο ἀποσυντίθεται εἰς ὑποχλωρικὸν δξὺ καὶ δξυγόνον, ὧν τὸ πρῶτον ἀναφλέγεται ἐκ τῆς ἀναπτυσσομένης κατὰ τὰς ἀλλοιώσεις ταύτας θερμοκρασίας.

Ὁ τύπος τῶν χημικῶν τούτων συνθέσεων καὶ ἀποσυνθέσεων εἶναι

Ὁ θεικὸς χαλκός, τὸν ὁποῖον περιλαμβάνει τὸ ὑπ' ἀριθ. 5

μίγμα, ἐνεργεῖ ὀξότατα, μιγνύμενος δὲ μετὰ θείου ἢ τῶν ἀνθέων αὐτοῦ καὶ τῆς χλωρικῆς ποτάσεως, ἀναφλέγεται κατὰ τὴν ἀνάμιξιν. Τούτου ἔνεκα οἱ πυροτεχνουργοὶ ξηραίνουσι αὐτὸν πρῶτον (ἀφαιροῦσι δηλ. τὸ ὕδωρ κρυσταλλώσεως, ὅπερ περιέχουσιν εἰς σημαντικὴν ποσότητα, διότι εἶναι $\text{XO}, \text{ΘO}_3 + 5\text{YO}$), ἔπειτα ποιοῦνται αὐτοῦ χρῆσιν μικρὸν μετὰ τὴν ξήρανσιν, διότι ταχέως ἀνακτᾷ ἐκ τῆς ἀτμοσφαιράς τὴν ὑγρασίαν ταύτην καὶ μετ' αὐτῆς καὶ τὴν ὀξειαν αὐτοῦ ἐνέργειαν. Ἐν συναφῇ μετὰ χλωρικῆς ποτάσεως ὧν, ἀποσυνθέτει αὐτὴν ταχέως, ἐλευθερουμένου τοῦ ὑποχλωρικοῦ ὀξέος. Οἱ ἐκ τοῦ μίγματος τούτου

κατασκευαζόμενοι αστέρες αναφλέγονται, όπόταν ή αποξηράνσις αὐτῶν ήμιτελεσθῆ. Ἡ χρῆσις τοῦ ἄλατος τούτου εἶναι ἀδύνατος, διότι αἱ ιδιότητες αὐτοῦ δὲν ἐπιτρέπουσι τὴν ἐκτέλεσιν δοκιμῶν καταλλήλων πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ καταλλήλο-τέρου τῆς χρήσεώς του τρόπου.

Γνωμαὶ διαφόρων συγγραφέων περὶ τῶν αἰτίων

τῆς αὐτομάτου ἀναφλέξεως πυροτεχνικῶν

μιγμάτων.

Δείξαντες μέχρι τοῦδε τὰ αἷτια, ἅτινα ἐπιφέρουσι τὴν αὐτόματον ἀναφλεξίν ἐκείνων τῶν πυροτεχνικῶν μιγμάτων, ἅτινα περιέχουσι χλωρικὴν πότασσαν καὶ τὰ ὁποῖα καὶ σήμερον εἶτι μεταχειρίζομεθα, θεωροῦμεν ἀναγκαῖον νὰ ἐκθέσωμεν ὧδε τὰς περὶ αὐτομάτων ἀναφλέξεων ἀτελεῖς ἢ ἐσφαλμένας θεωρίας συγγραφέων τινῶν, τὸ ζήτημα τοῦτο πραγματευθέντων.

Τὰ αἷτια τῶν ἀναφλέξεων τούτων δὲν εἶχον γνωσθῆ μέχρι σήμερον, διότι δὲν ἐξετάσθησαν, ὡς ἔδει, ὑπ' ἀνδρῶν οὐ μόνον χημικῶν ἀλλὰ καὶ πυροτεχνουργῶν ἅμα. Ἦτο δὲ συνέπεια, ἀφοῦ αἱ ἔρευναι δὲν ἐνηργήθησαν ὑπὸ τοιούτων, αἱ διάφοροι θεωρίαι τῆς αὐτομάτου τῶν μιγμάτων ἀναφλέξεως νὰ ὦσιν ἀτελεῖς ἢ ἐσφαλμέναι καὶ ὄντως.

Α'.

Ἐν τῇ πυροτεχνίᾳ τοῦ Moritz Meyer (*Lehrbuch der Pyrotechnik von Dr Moritz Meyer vormals Hauptmann im kriegs Ministerium. Berlin 1840*), ἥτις εἶναι τὸ κάλλιστον τῆς ἐποχῆς του ἔργον, διότι πρῶτος οὗτος ἐατήριξε καὶ κατέταξε τὴν πυροτεχνίαν εἰς τὰς ἐπιστήμας, οὐδαμοῦ τι περὶ αὐτομάτου ἀναφλέξεως ἀναφέρεται, καίτοι τοῦ συγγραφέως χρωμένου ἐναμμωνίου θειικοῦ χαλκοῦ καὶ θειικῆς ποτάσσης πρὸς κατασκευὴν μιγμάτων κυανῆς φλογός.

ἌΟ Moritz Meyer οὐδαμοῦ παραγγέλλει τὴν χρῆσιν ἀνθέων τοῦ θείου.

Β'.

Ἐν τῇ πυροτεχνικῇ χημείᾳ τοῦ Schertzers (*Schertzers Lehrbuch der Militär Chimie. Wien 1840*) σελ. 207 ἀπαντῶνται μίγματα χλωρικῆς ποτάσσης μετ' ἄλλων ἀναφλεξίμων ὕλων. ἌΟ συγγραφεὺς λέγει ὅτι ταῦτα, ἐπειδὴ οὐ μόνον διὰ σπινθήρων ἢ μετρίας θερμότητος, ἀλλὰ πολλάκις ἔ αὐτομάτως ἀναφλέγονται, δεόν νὰ διατηρῶνται μετὰ μεγίστων προφυλάξεων.

Ἡ γνώμη αὐτῆ τοῦ συγγραφέως οὐδεμιᾶς ὠφελείας εἰς τὴν πυροτεχνίην γίνεται πρόξενος.

Γ'.

Ἐν τῷ περὶ πυροτεχνημάτων χαρᾶς συγγράμματι (*Kunst-fenerwerkeray von Uchatins Leutenant der K. K. öst Artillerie. Wien 1848*) εὐρίσκει τις λεπτομερεῖς πληροφορίας εἰς τὴν τέχνην ταύτην ἀναγομένας. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο εἶναι τὸ κάλλιστον ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντων. Στηριζόμενον ἐπὶ τῶν περὶ κατασκευῆς τῶν πυροτεχνικῶν μιγμάτων θεωριῶν τοῦ Moritz Meyer, συνιστᾷ τὴν ἀπὸ τῶν ἀνθέων θείου ἀποχίν ποιεῖται χρῆσιν ὁ συγγραφεὺς πρὸς παραγωγὴν κυανῆς φλογός τοῦ ἐναμμωνίου θειικοῦ χαλκοῦ· ἐν σελίδι δὲ 91 γράφει περὶ αὐτομάτων ἀναφλέξεων τάδε· « Ἐὰν ἡ χλωρικὴ πότασσα ἢ ἀκάθαρτος καὶ περιλαμβάνῃ τὰ τῆς τιτάνου ἄλατα Ti, Xl ἢ TiO, YXl, μίγνυται δὲ μετὰ θείου καὶ μάλιστα κατὰ μεγάλην ποσότητα, τότε ἡ θερμοκρασία τοῦ μίγματος αὐξάνεται ἐπαισθητῶς καὶ αὐτόματος τούτου ἀνάφλεξις ἐπέρχεται βεβαίως. Οὕτω μίγματα χλωρικῆς ποτάσσης ἔ θείου ἐν τῇ ἀναλογίᾳ 4:1, ἀποτεθειμένα εἰς ὕελινον ἀγγεῖον ἐρμητικῶς

κεκλεισμένον ἔν κιβωτίῳ εὐρισκόμενον, ἀνεφλέγησαν ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῆς θερμοκρασίας πυραύνου 7—8 ἀφισταμένου πόδας· καὶ ταῦτα μὲν παραχρῆμα κατεκαίοντο, τὰ δὲ περίξ τούτων ἀντικείμενα ἀπνηθρακοῦντο κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν. . . .»

Παρακατιῶν προστίθησι: «τὸ μίγμα τῆς χλωρικῆς ποτάσσης καὶ τοῦ θείου, ἐνωθὲν μετὰ σωμάτων χρωματιζόντων τὴν φλόγα τῆς κατακαύσεως αὐτοῦ, οἷα εἰσὶν ἡ στροντιανή, ἡ βαρεία κ.τ.τ., πιεσθὲν δ' ἐν φυσίγγαις ἢ μεταβληθὲν εἰς ἀστέρας, καθίσταται ἀκίνδυνον».

Ὁ Κ^{ος} Uchatins σφάλλει τοιαῦτα φρονῶν, διότι ἡ τοῦ ἐναμμωνίου θειικοῦ χαλκοῦ ἀνάμιξις ἐπέφερε πάντοτε τὴν αὐτόματον τῶν πυροτεχνικῶν μιγμάτων ἀνάφλεξιν· τὰ τῶν κυανῶν μάλιστα φλογῶν μίγματα εἰσὶ τὰ ἐπενεγκόντα τὰ σπουδαιότερα δυστυχήματα εἰς τὰ πυροτεχνουργεῖα.

Ἐὰν μέχρι τοῦδε ἐσιώπησα καθόσον ἀφορᾷ τὴν καθαρότητα τῆς χλωρικῆς ποτάσσης, ἔπραξε τοῦτο, διότι ἡ τοῦ ἐμπορίου εἶναι ἐντελῶς καθαρὰ.

Τὸ ἐπιφέρων τὴν ἀνάφλεξιν τῶν μιγμάτων τῆς χλωρικῆς ποτάσσης αἷτιον εἶναι ἡ σύγχρονος ταύτης μετὰ τῶν λοιπῶν ὑλῶν ἀνάμιξις. Οἱ πυροτέχναι δύνανται ν' ἀποφύγῃσι τοὺς κινδύνους, μιγνύοντες ἰδίᾳ πρῶτον πάσας τὰς ὑλὰς μίγματός τινος ἐντὸς ἀναμιγνυτηρίου μετὰ σιδηρῶν σφαιριδίων καὶ κατόπιν ἐπί τινος τραπέζης καὶ διὰ χειρὸς συναναμιγνύοντες κεκονιαμένην τὴν χλωρικὴν πότασσαν. Τοιαύτη μίξις ἐν ἀναμιγνυτηρίῳ ἤθελεν εἶσθαι ἀκατόρθωτος, διότι τότε ἡ αὐτόματος τοῦ μίγματος ἀνάφλεξις εἶναι ἀναπόδραστος.

Ἴδου, ὅτι τὸ κάλλιστον τῶν συγγραμμάτων οὐ μόνον οὐδὲν περὶ αὐτομάτων ἀναφλέξεων θετικὸν καὶ ἀκριβὲς λέγει, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας ἐπιτάσσει τὴν χρῆσιν τοῦ τοσοῦτον ἐπικινδύνου ἐναμμωνίου θειικοῦ χαλκοῦ.

Ἐν πλείστοις βιβλίοις ἐγράφησαν χάριν τῶν φίλων τῆς πυροτεχνίας ψευδῆ κατασκευῶν πυροτεχνημάτων χαρᾶς διδάγματα καὶ ἐδόθησαν μίγματα οὐ μόνον ἐσφαλμένα, ἀλλὰ καὶ ἐπικίνδυνα ἅμα. Οὐδὲν τούτων ἀναφέρει τι περὶ αὐτομάτων ἀναφλέξεων, τοῦτου δ' ἕνεκα οὐδόλως ἐξετάζω ταῦτα.

Ε'.

Ἐν τῇ ἀνωλύμῳ πυροτεχνίᾳ (Cours abrégé d'artifices, publié avec l'autorisation de Ministère de la Guerre. Strassbourg. 1850) γέγραπται πρὸς τοὺς ἄλλοις ὅτι « . . . ὁ θειικὸς χαλκὸς ἀποσυντίθεται εὐκόλως καὶ τὸ θειικὸν δέξυ, ὅπερ οὕτως ἐλευθεροῦται, δύναται μετὰ τῆς χλωρικῆς ποτάσσης ἐν συναφῇ ὄν νὰ ἐπιφέρῃ τὴν τοῦ μίγματος ἀνάφλεξιν. Ἀποφεύγουσι τὸ ἄτοπον τοῦτο, ρίπτοντες ἐπὶ τῆς διαλύσεως τοῦ θειικοῦ χαλκοῦ, θερμῆς οὔσης, δύο μέρη ὑγρᾶς ἀμμωνίας, 23^ο πυκνότητος ἀραιομέτρου, δι' ἐν θειικοῦ χαλκοῦ μέρος, ἐπαναθέτοντες τὴν διάλυσιν ἐπὶ τοῦ πυρὸς μέχρις ἐλαφρᾶς θερμάνσεως αὐτῆς, εἶτα δ' ἀποφύγοντες ταύτην δι' ἀνακινήσεως τοῦ ὑγροῦ τῇ βοηθείᾳ σπαθίδος. Ὁ θειικὸς χαλκός, ἐναμμωνιωθεὶς οὕτω, παρουσιάζεται ὑπὸ τὴν μορφήν κόνεως λεπτῆς κυανοῦ βαθέος χρωματισμοῦ. Τὸ βῆρος του εἶναι ἴσον τῷ τοῦ ἐν κατεργασία θειικοῦ χαλκοῦ· ἡ ἀμμωνία οὐδετεροῖ τὸ θειικὸν δέξυ καὶ οὐ μόνον πᾶσα τούτου τοῦ ἀλατος κακὴ ἐπήρεια ἐξαφανίζεται, ἀλλὰ καὶ ὁ τῆς φλογὸς χρωματισμὸς καθίσταται ζωηρότερος».

Τίς ὅμως ὁ ἀγνοῶν ὅτι τὸ ἄλας τοῦτο δὲν διαμένει ἐν τῇ αὐτῇ καταστάσει; Εἰς τοῦτο ἄλλος Γάλλος συγγραφεὺς ἀπαντᾷ προσηκόντως, ὡς κατωτέρω θέλομεν ἰδεῖ.

Ἐν σελίδι 106 λέγει, ὅτι τὰ θείου ἄνθη εἰσὶν ἐπικινδύνου χρήσεως, διότι περιέχουσι πάντοτε θειῶδες καὶ θειικὸν δέξυ.

Οὐδαμῶς ἄλλοθι ἀναφέρει τι περὶ αὐτομάτου ἀναφλέξεως, μόνον δὲ ἐν σελίδι 130 γράφει «... Ἡ χλωρική ποτάσσα, μετὰ θεϊκοῦ δξέος καὶ καυσίμου ὕλης μιγνυομένη, ἀναφλέγεται τῇ συνδρομῇ τῆς ἐλαχίστης κρούσεως ἢ τριβῆς.» ὡς περ ὁμοῦς μέχρι τοῦδε εἶδομεν, ἡ ἀνάφλεξις τοῦ τοιοῦτου μίγματος ἐπέρχεται καὶ ἄνευ τριβῆς ἢ κρούσεως.

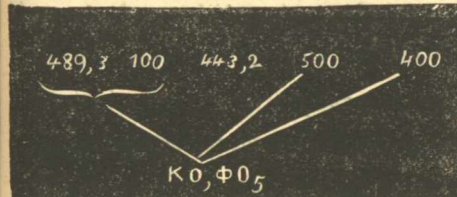
Γ.

Ἐν τῇ πυροτεχνικῇ χημείᾳ (Chimie pyrotechnique, ou traité pratique des feux colorés, par P. Tessier, Paris, 1859), ἥτις ὑπὸ χημικῆν ἐξεταζομένη ἔποψιν εἶναι τὸ κάλλιστον τῶν Γαλλικῶν συγγραμμάτων, ἀπαντᾷ τις μίγματα κάκιστα. Περὶ δὲ αὐτομάτου ἀναφλέξεως ἐν σελίδι 123 γράφει «... ἐξ ὄλων τῶν μιγμάτων, ἅτινα ἐξεθέσαμεν, ἐν μόνον ἐνίοτε ἀναφλέγεται αὐτομάτως, τὸ τῆς χλωρικῆς ποτάσσης καὶ φωσφόρου δι' ἀναπτύξεως θερμότητος καὶ φωτός. Ἄλλ' ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ σῶμα ἰσχυρῶς δξειδοῦν κοινωνεῖ μεθ' ἑτέρου μεγίστην πρὸς τὸ δξυγόνον συγγένειαν ἔχοντος». Ἡ γνώμη αὕτη τοῦ K. Tessier ἀποδεικνύει ἔλλειψιν δοκιμῶν καὶ παρουσιάζει αὐτὸν ἀπάτης θῦμα. Ἐν Λονδίῳ καὶ Μασσαλίᾳ κατασκευάζουσι πρὸ πολλῶν ἐτῶν μικρὰ πυρεῖα Amphou καλούμενα καὶ πυρεῖα Lucifer, κυανῶς κεχρωματισμένα, ὧν τὸ πυρφόρον μίγμα συντίθεται ἐκ φωσφόρου καὶ χλωρικῆς ποτάσσης, ἐν τούτοις δὲ οὐδέποτε αὐτόματος ἀνάφλεξις ἔλαβε χώραν. Ἐγὼ αὐτὸς χρῶμαι ἐν τοῖς πυροτεχνήμασι χαρᾶς τριβεκκαύματα ἐκ φωσφόρου καὶ χλωρικῆς ποτάσσης πρὸ 24 ἐτῶν. Ἡ κατασκευὴ τοῦ τοιοῦτου μίγματος εἶναι ἐντελῶς ἀκίνδυνος. Τοιοῦτον μίγμα καὶ ὑπὸ τὸν ἰσχυρότατον ἐκτεθὲν ἥλιον οὐδέποτε ἀναφλέγεται. Ἐὰν δὲ τοῦτο κακῶς κατασκευασθῇ καὶ ἀναμιγῇ, μετ' οὐ πολὺ ὑγραινεται καὶ σχηματίζεται εἰς θρόμβους, ἐκλυομένου ὑποφωσφορώδους δξέος. Τοιαῦτα μίγματα

παρεσκευάσθησαν καὶ κατὰ μεγάλας ποσότητας, πρὸς πληρωσιν κενῶν βλημάτων τοῦ πυροβολικοῦ καὶ πρὸς ἔκρηξιν τῶν ὑπονόμων δαπανηθεῖσαι, ἕνεκα τῶν ἰδιοτήτων αὐτῶν, ἐν πολλοῖς ὁμοίων ταῖς τοῦ κροτικοῦ ὑδραργύρου, αὐτόματος δ' ἀνάφλεξις οὐδέποτε ἐπέπληθεν.

Πρὸς ὄρισμὸν τοῦ ἐκ χλωρικῆς ποτάσσης καὶ φωσφόρου μίγματος παρατηροῦμεν συμφώνως πρὸς τὴν θεωρίαν τῆς κατασκευῆς πυροτεχνικῶν μιγμάτων, ὅπως τουτέστι πᾶσα ἡ ὕλη μεταβληθῇ εἰς ἀέρια, ὅτι δέον νὰ μιγνύωμεν ἐν ἄτομον χλωρικῆς ποτάσσης μεθ' ἑνὸς ἀτόμου φωσφόρου, ἥτοι

K O Xl O₅ + φ. ὧν στοιχειομετρικοὶ ἀριθμοὶ

πρέπει δηλαδή νὰ μίξωμεν 1532,5 μέρη χλωρικῆς ποτάσσης εἰς βάρος μετὰ 400 μερῶν φωσφόρου. (ἀκολουθεῖ)

ΤΟ ΕΝ ΓΑΛΛΙΑΙ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ (*).

Ἡ ἀνωτέρα καταγωγὴ προέρχεται ἀπὸ τῆς κυβερνήσεως, ἢ τῆς αὐτοβουλίας τοῦ ὑπουργοῦ, ἢ τῶν γραφείων αὐτοῦ, ἐγκρινομένη ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἥς τηρεῖ τὴν εὐθύνην. Τὰ μέτρα τὰ ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ λαμβανόμενα ὑπῆρξαν πάντοτε σχεδὸν καλὰ, ἀποτελέσματα μακρῶν σκέψεων στρατιωτικοῦ ἀρμοδίου, γινώσκοντος θαυμασίως τὸν στρατὸν καὶ πλήρους ἰδεῶν ὑψηλῶν. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἰδέας τὰς ἐκ τῶν γραφείων

(*). Συνέχεια καὶ τέλος ἴδε τὸ προηγούμενον φυλλάδιον.

ἐξερχομένας, αἱ καλαὶ συνήθως εἶναι αἱ ἀπὸ τῶν διευθυντῶν προαγόμεναι, γινωσκόντων τὰς ἰδέας τοῦ ὑπουργοῦ ἢ καὶ διακρινομένων ἐπὶ πνεύματι καὶ πείρᾳ.

Αἱ ἄλλαι ὅμως τῆς κατηγορίας ταύτης ἰδοὺ πῶς προκύπτουσιν. Εἷς ὑπάλληλος ἤρθενα τοὺς φακέλλους, ἐσκέπετο, ἐξέταξε τὰ γράμματα τῶν κανονισμῶν καὶ ἔκαμνε *proposés* τινά. Τότε τὴν ὑπέβαλε πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τοῦ γραφείου του. Οὗτος, πλήρης ἐμπιστοσύνης εἰς τὸν ζῆλον τοῦ ὑφισταμένου αὐτοῦ, ἐπέθετο εὐκόλως, εἶτα ἐπειθε τὸν διευθυντὴν τὸσφ εὐκολώτερον, καθόσον οὗτος μὲν ἦτο νεώτερος ἐν τῷ ὑπουργείῳ, ἐκεῖνος δὲ παλαιότερος. Ἡ ὑπόθεσις ἔφθανε τὸν ὑπουργόν, ὅστις ἐλάμβανε ταυτοχρόνως ἑκατοντάδα ὁμοίων, ὑπέγραφε δὲ ἀναφερόμενος εἰς τοὺς διευθυντάς, καθὰ μὴ ἔχων καιρὸν νὰ πολυφυλλῆ.

Ἡ κατάστασις αὕτη τῶν πραγμάτων, ἀπὸ τῆς ὁποίας δὲν ἐγίνωσκον πῶς νὰ ἐξέλθωσιν, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὴν γέννησιν, αἰσθητῶς σοφὴν καὶ ὠφέλιμον, τῶν συμβουλευτικῶν κομητάτων (*Comité consultatif*). Ταῦτα ἔδει νὰ ᾧσιν ὡς συμβούλια, προωρισμένα νὰ ἀπαλλάττωσι τὸν ὑπουργόν σπουδῶν, ἃς δὲν ἠδύνατο νὰ κάμῃ μόνος, καὶ νὰ τὸν φωτίζωσιν ἐπὶ ἀντικειμένων ἀπαιτούντων εἰδικὴν ἀρμοδιότητα καὶ τὴν συνδρομὴν ἀνδρῶν λίαν εἰδημόνων τῶν τεχνικῶν ζητημάτων. Ἐδει νὰ ᾧσιν οἱ φύλακες καὶ οἱ κριταὶ τῶν ἐπιθυμιῶν, ἃς κατὰ καιροὺς ἐξέφραζον οἱ γενικοὶ ἐπιθεωρηταὶ ἐπὶ παντὸς ἀφορῶντος τὰ μεγάλα στρατιωτικὰ ζητήματα· οἱ διευθυνταὶ ἦσαν οἱ φυσικοὶ διάμεσοι μεταξὺ ὑπουργοῦ καὶ τῶν κομητάτων.

Ἐνόμισαν οὕτω ὅτι διεκρίθη καλῶς ἡ σκέψις, ἡ διέθυνσις ἢ ἐκτέλεσις. Τί ὅμως συνέβη; Τὰ γραφεῖα, ἅτινα ἔπρεπε νὰ ᾧσι μόνον ἐκτελεσθῶσι τῆς θελήσεως τοῦ ὑπουργοῦ, φωτιζομένης διὰ τῶν κομητάτων, ὀργάνων σκέψεως, συντρεχομένων ὑπὸ τῶν γενικῶν ἐπιθεωρητῶν, εἶχον καὶ ταῦτα τὴν *marle* νὰ σκέ-

πτῶνται καὶ τὴν θέλωσιν νὰ μὴ ᾧσι ἀπλᾶ ὄργανα. Ὅθεν ἡ θλιθερὰ κατάστασις, περὶ ἧς ἄνω εἴρηται, ἐχειροτέρευε, διότι ἡ ἐνέργεια τῶν κομητάτων δὲν καθίστατο αἰσθητὴ, ἡ ἐνεργητικότης αὐτῶν δὲν διερεθίζετο, ἀλλ' ἠλαττοῦτο, ἐνῶ ἀφ' ἐτέρου ἠῦξεν ἡ τῶν γραφείων.

Οὕτω λοιπὸν, ὅτε ἤρχετο εἰς τὸ ὑπουργεῖον ὑπόθεσις τις καταγωγῆς ὑποδεεστέρης ὑπὸ σχῆμα ἐπιστολῆς κυανοσφραγίστου, αἰτήσις ἀδείας πρὸς γάμον, πρὸς τύπωσιν βιβλίου κτλ. . . τὸ σχετικὸν γραφεῖον ἀπεφάσιζεν. Ἄλλ' ἂν ἡ ὑπόθεσις ἦτο πολύπλοκος καὶ σημασίας, ἂν ἡ ἐν τῷ περιθωρίῳ ἔκθεσις ἦτο ἐρυθρὰ, αἱ βραδύτητες ἤρχιζαν, πολλάκις δ' ἦσαν ἀτελεύτητοι, πρὸ πάντων ἂν ἦτο ἀναγκαῖα ἡ συνεργασία ἄλλου ὑπουργείου.

Ὅπως κατανοηθῆ τὸ περὶ ἀργοπόρου διεξαγωγῆς τῶν ὑποθέσεων, λάβωμεν πολύπλοκὸν τινὰ ὑπόθεσιν, καὶ προσπαθήσωμεν νὰ τὴν παρακολουθήσωμεν, δεκνύοντες ἀπλῶς τὴν σειρὰν τῶν ἐργασιῶν, ὧν ἔχει ἀνάγκη.

Ἡ διαχείρισις τῶν δημοσίων νομημάτων ἐνοικιάζει, ἐπὶ παραδείγματι, εἰς τὴν στρατιωτικὴν διαχείρισιν ἐν τῇ πόλει Ν. . . γήπεδόν τι καὶ κτίρια, χρησιμεύοντα ὡς ἀποθῆκαι ἵπποφορβῆς. Κατόπιν, μεταβολῶν ἐπελθουσῶν μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐν τῇ συνθέσει τῶν φρουρῶν, ἡ ἀναλογία τοῦ ἵππικοῦ ὑφίσταται ἐλάττωσιν ἐν τῇ πόλει Ν. . . τὸ δὲ πεζικὸν αὐξάνεται τὸν ἀριθμόν. Τὸ πεζικὸν στερεῖται χώρου ἀπολύτως πρὸς ἄσκησιν τοῦ ἐν ριπῇ ρίμματος· ὁ δὲ στρατηγὸς ὁ διοικῶν τὴν μεραρχίαν, ἰδὼν προσωπικῶς τὸν ὑπουργόν, παραπονεῖται περὶ τούτου, καὶ ὁ ὑπουργὸς τὸν προσκαλεῖ προφορικῶς νὰ μελετήσῃ τὸ δυνατόν γενέσθαι.

Ὁ στρατηγὸς ἀφ' ἐτέρου ὁμιλεῖ μετὰ τοῦ δημάρχου, ὅστις τῷ λέγει ὅτι ἡ πόλις εὐχαρίστως παραχωρεῖ χῶρον κείμενον εἰς. . . ἀλλ' ὅμως πρὸς τοῦτο ἐπιθυμεῖ νὰ λάβῃ τὴν χρῆσιν

τῶν περί ὧν ἄνωθεν ὁ λόγος ἀποθηκῶν διὰ τὴν δεῖνα καὶ δεῖνα αἰτίαν. Ὁ στρατηγὸς ἀπακρίνεται ὅτι ὁ συνδυασμὸς οὗτος τῷ φαίνεται παραδεκτός, τόσῳ μᾶλλον, ὅσον ἡ μόνη ἴλη, ἣτις φρουρεῖ εἰς Ν. . . δύναται νὰ τοποθετηθῆ κάλλιον δι' αὐτὴν εἰς Χ. . .

Ὁ στρατηγὸς ἀπευθύνει πάραυτα πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν αἰτησὶν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης.

Ἡ ἀναφορὰ, μετὰ προσοχῆς συντεταγμένη ἐν τοῖς γραφείοις τοῦ ἐπιτελείου αὐτοῦ, διευθύνεται, φθάνει εἰς τὸ ὑπουργεῖον — στέλλεται εἰς τὸ πρωτόκολλον — σφραγίζεται ἐρυθρῶς — παρουσιάζεται εἰς τὸν ὑπουργόν — διευθύνεται εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ Μηχανικοῦ — μελετᾶται ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ μηχανικοῦ — πέμπεται εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ὕλικου — ἐκεῖ συντάσσεται ἔκθεσις περὶ αὐτῆς, ὑποβάλλεται εἰς τὸν ἐπὶ τοῦ γραφείου καὶ εἰς τὸν διευθυντὴν — ἀντιγράφεται, ὑποβάλλεται εἰς τὴν ὑπογραφήν τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ γραφείου καὶ τοῦ διευθυντοῦ — πέμπεται εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς διαχειρίσεως, ὅπως αὕτη γνωστοποιήσῃ ἐὰν δύναται νὰ καταλείπῃ τὰς ἀποθήκας. — Ἡ διεύθυνσις τῆς διαχειρίσεως γράφει πρὸς τὸν ἐπιμελητὴν τῆς μεραρχίας ζητοῦσα τὴν γνώμην αὐτοῦ. — Οὗτος ἀποκρίνεται ὅτι ἐπραγματοποιήθησαν ἤδη συμφωνίαι διὰ νομῆν τῶν ἵππων, καὶ ὅτι τῷ εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ ἀπαλλοτριωθῇ τῶν ἀποθηκῶν. — Σημείωσις τῆς διαχειρίσεως πρὸς τὸ μηχανικόν, γνωστοποιούσα γνώμην συναΐδουσαν τῆς διευθύνσεως τῆς διαχειρίσεως. — Ἡ διεύθυνσις τοῦ μηχανικοῦ προετοιμάζει διαταγὴν κατὰ τοιαύτην ἔννοιαν καὶ παρουσιάζει αὐτὴν πρὸς τὸν ὑπουργόν διὰ ὑπογραφήν. — Ἐὰν ὁ ὑπουργὸς, ἀπέναντι τῶν πληροφοριῶν τούτων, ὑπογράψῃ, ἢ ὑπόθεσις ἐπεραιώθῃ.

Ἐὰν ὅμως ὁ ὑπουργὸς ἐπιμένῃ καὶ παραγγέλλῃ νέαν μελέτην τῆς ὑποθέσεως, καὶ προσκαλῆ τὸ μηχανικόν νὰ ἀναζητήσῃ οἰκῆμά τι δυνάμενον νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀποθήκη, ὅπως ἐν

αὐτῷ ἀποτιθεμένης τῆς νομῆς μείνωσι κεναὶ αἱ περί ὧν ἡ πολυγραφία ἀποθήκαι, τότε — ἢ διεύθυνσις τοῦ μηχανικοῦ γράφει πρὸς τὸν διευθυντὴν τῶν ὀχυρωμάτων τῆς μεραρχίας — οὗτος ἀποκρίνεται ὅτι ὑπάρχει οἰκοδομὴ τις, ἣτις δύναται νὰ χρησιμεύσῃ, ἀλλ' ὅτι ὁ ἰδιοκτῆτης ζητεῖ τόσον. — Ἡ διεύθυνσις τοῦ μηχανικοῦ μελετᾷ ἐκ νέου τὴν ὑπόθεσιν, καὶ εὐρίσκουσα ὅτι τὸ ζητούμενον ἐνοίκιον εἶναι πολὺ ἀνώτερον τοῦ ποσοῦ τοῦ πληρωμένου εἰς τὰ νομήματα, στερεῖται τῆς ἀναγκαίας πιστώσεως. Ταῦτα γνωστοποιεῖ πρὸς τὸν ὑπουργόν δι' ἔκθεσεως. — Ἐὰν ὁ ὑπουργὸς ἐνδώσῃ, ἢ ὑπόθεσις ἐπεραιώθῃ.

Ἐὰν ὁ ὑπουργὸς ἐπιμένῃ καὶ διατάσῃ νὰ ἀναζητηθῶσι τὰ μέσα, πέμπεται σημείωσις εἰς τὴν γενικὴν οἰκονομικὴν τοῦ στρατοῦ διαχείρισιν, καὶ ἐρωτᾷ μὴ τυχὸν δύναται νὰ ὑποβοηθήσῃ εἰς τὰ ἔξοδα. Ἡ γενικὴ οἰκονομικὴ διαχείρισις ἀπαντᾷ ὅτι ἡ χρῆσις ὅλων τῶν πιστώσεων τοῦ τρέχοντος ἔτους ἐπραγματοποιήθη, ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ ἐπιόντος ἔτους εἶναι ἔτοιμος, καὶ τέλος ὅτι μόλις μετὰ ἐν ἡ δύο ἔτη δύναται νὰ γενῆ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἀκέψις, ὅτι ἄλλως τε ἢ διάλυσις τῆς ἐνοικιάσεως μετὰ τῶν νομημάτων ἔνεκεν συμφωνιῶν τινῶν, ἔσεται ὑπόθεσις καὶ δύσκολος καὶ μακρά. — Τὸ μηχανικόν μετὰ τὰς πληροφορίας ταύτας καὶ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν καταστρόνει ἔκθεσιν σχετικὴν πρὸς τὸν ὑπουργόν. Ὁ ὑπουργὸς, ὅστις ἐνδιαφέρεται τὰ μέγιστα ὅπως τὸ πεζικὸν ἀσκηθῇ εἰς τὴν σκοποβολὴν, δεικνύει συνδυασμὸν τινα, διὰ τοῦ ὁποίου δυνατόν νὰ εὐρεθῶσι χρήματα. — Βίδοποιεῖται περὶ τούτου ἡ γενικὴ διεύθυνσις τῶν οἰκονομικῶν, ἣτις ὑπακούει. — Κατὰ τὸ χρονικόν τοῦτο διάστημα δυνατόν ὁ ἰδιοκτῆτης βαρυνθεὶς νὰ περιμένῃ, νὰ τὸ ἐνοικιάσεν ἤδη εἰς ἄλλον ὑποτεθείσθω ὅμως ὅτι τὸ οἰκῆμά του μένει εἰσέτι ἐλεύθερον. — Ἀφ' ἑτέρου ὁ διοικῶν τὴν μεραρχίαν στρατηγὸς, μὴ ἀκούων οὐδὲν περὶ τῆς ὑποθέ-

σεως λεγόμενον, γράφει καὶ πάλιν πρὸς τὸν ὑπουργόν.—Ταυτοχρόνως ἔρχεται ἡ ἐποχὴ τῆς ἀλλαγῆς τῶν φρουρῶν, καὶ ἐπειδὴ ἡ διεύθυνσις τοῦ ἱππικοῦ ἠσυχολήθη ἐπὶ σχεδίου αὐξήσεως τοῦ ἱππικοῦ κατὰ διαταγὴν τοῦ ὑπουργοῦ, αἱ ἴλαι προήχθησαν ἀπὸ τεσσάρων εἰς ἕξ κατὰ σύνταγμα. Τὸ πρῶτον γραφεῖον τῆς πρώτης διεύθυνσεως (ἐν τῷ ὑπουργείῳ) καταστρώσαν τὸν πίνακα τῆς διανομῆς, ἀπέστειλε τρεῖς ἴλας ἀντὶ μιᾶς εἰς τὴν πόλιν Ν. . . . ὡς καὶ πρὶν, ἀντιστρόφως δὲ ἐν τάγμα πεζικοῦ ἀντὶ τριῶν.—Ὁ στρατηγὸς μεράρχης φθάνει εἰς Παρισίους καὶ παραπονεῖται κατὰ τοῦ μέτρου τούτου· ἀλλ' αἱ διαταγαὶ τῆς κινήσεως ἐδόθησαν ἤδη καὶ κατεστρώθησαν ὑπὸ τῶν ὑπαλλήλων. Τὸ λοιπὸν τῆς ὑποθέσεως ἠκολούθησε τὸν δρόμον τοῦ δι' ὧν ἄνω εἴρηται μέσων καὶ ἀποτελέσθη πλέον.—Τούτων οὕτως ἀποληξάντων, ὁ ὑπουργὸς συνεπέα ταξειδίου, καὶ μετὰ μῆνας πολλοὺς ἰδὼν τὰ πράγματα ἰδίῳις ὄμμασι, δίδει ἐπὶ παραδείγματι διαταγὰς ὀριστικὰς, ὅπως γενῆ νέα τῶν φρουρῶν κινήσις, καθ' ἣν ἡ τῆς πόλεως Ν. . . . δέον νὰ συγκροτηθῇ ἐκ τεσσάρων ταγμάτων πεζικοῦ, τὸ δὲ ἱππικὸν ὅπως ἀποσταλῆ εἰς Χ. . . . Ἄλλ' ὅμως τί ἐπῆλθε; Ἡ ἀποθήκη ἡ τῶν νομημάτων ἐδόθη εἰς τὴν δημαρχίαν, διὰ τῆς ὀριστικῆς ταύτης θελήσεως τοῦ ὑπουργοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ δυνάμει τῆς προηγουμένης κινήσεως τῶν φρουρῶν, καθ' ἣς παρεπονέθη ὁ στρατηγὸς, ἐχρειάσθησαν ἤδη ἀποθῆκαι ἃ δι' ἀδρῶν ἐνοικίων ἐνοικιάσθησαν ἐπὶ ματαίῳ. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ γενικὸν ἐπιτελεῖον, οὐδαμῶς ἠλαττώθη ἐπὶ τοῦ χρειώδους τῆς διανομῆς τῶν στρατευμάτων κατὰ τοῦτον ἢ κατ' ἐκείνον τὸν τρόπον.

Ἔστω ἕτερον παραδειγμα περὶ πυριτοθηκῶν. Δέον νὰ ληφθῆ ἡ φυσιογιοθήκη (la cartuchière) ἢ ἡ παλάσκα (gibern); δέον νὰ φέρηται ἐμπρὸς ἡ ὀπισθεν; Τὸ γραφεῖον τοῦ ἱματισμοῦ ἐπελήφθη, ὡς λέγεται, τῆς ὑποθέσεως,

καὶ ὠνομάσθη ἤδη ἐπιτροπὴ περὶ τούτου. Ἡ ἐπιτροπὴ ζητεῖ πληροφορίας ἀπὸ πολλῶν συνταγμάτων, καὶ καταστρόνει ἕκθεσιν πρὸς τὸν ὑπουργόν τῶν στρατιωτικῶν, συμπεραίνουσαν τὴν παραδοχὴν τῆς φυσιογιοθήκης (cartouchière), φερομένης ἀπ' ἐμπρός. Ἡ ἕκθεσις ἔρχεται εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ἱματισμοῦ, ὅπερ ἀκριβῶς ἤδη παρήγγειλε τῷ Κυρίῳ Γ. . . . 20,000 παλάσκα, φερτέας ἀπ' ὀπίσω. Ἐξετάζει τὴν ἕκθεσιν καὶ συμπεραίνει, ὡς εἶπειν, ὡς ἐξῆς. Ἐπειδὴ ὡς πρὸς ταιαύτας ὑποθέσεις ἀνάγκη νὰ λαμβάνεται ἡ γνώμη εἰδημόνων ἀνδρῶν, προτείνομεν νὰ πεμφθῆ ἡ ἕκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς εἰς τὸ κομητάτον τοῦ πεζικοῦ. Ὁ ὑπεργὸς ἐγκρίνει, τὸ κομητάτον ἐξετάζει τὸ ζήτημα καὶ ἐκφέρει τὴν γνώμην, ὅτι ἐν Ἀλγερίᾳ εἶναι προτιμητέα ἡ παλάσκα, ἐν δὲ τῇ Εὐρώπῃ ἡ φυσιογιοθήκη. Ἡ γνώμη αὕτη ἐπανέρχεται εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ἱματισμοῦ, ὅπερ ἀποφασίζει πάραυτα ὅτι ἡ ἀποσκευὴ δέον νὰ ᾖ ὁμοίομορφος, καὶ ὅτι ὑπάρχουσι λόγοι διατηρήσεως τῆς παλάσκα. Τότε δὴ τότε γνωστοποιεῖ ὅτι προμήθεια μέγισται παρηγγέλθησαν ἤδη.

Τὸ παρελθὸν τοῦτο, ὅπερ μεγάλως ἐπενήργησεν ἐπὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἤρξατο καὶ διευθύνθη ὁ τελευταῖος πόλεμος, δύναται δὲ τις εἶπειν, καὶ ἐπὶ τοῦ ἀποτελέσματος αὐτοῦ, ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ τὰ διδάγματα του, ὧν ἐπελήφθη ὁ νέος ὀργανισμὸς τοῦ 1871, καθ' ὃν τὸ ὑπουργεῖον διηρέθη ὡς ἐξῆς:

- 1^{ον} Γενικὸν ἐπιτελεῖον τοῦ ὑπουργοῦ,
- 2^{ον} Διεύθυνσις τοῦ προσωπικοῦ,
- 3^{ον} » » τοῦ ὕλικου,
- 4^{ον} Γενικὴ διεύθυνσις τοῦ ἐλέγχου καὶ τῆς λογιστικότητος (du contrôle et de la comptabilité).

Συνεπέα δὲ ἰδιαιτέρων περιστάσεων ἡ διαίρεσις αὕτη ἐτροποποιήθη κατόπιν ὡς ἐξῆς:

- 1^{ον} Γενικὸν ἐπιτελεῖον,

2^ο Διεύθυνσις γενική τοῦ προσωπικοῦ, 3^ο τοῦ ἐλέγχου, 4^ο Ὑπηρεσία τοῦ ὑλικοῦ τοῦ πυροβολικοῦ, 5^ο τοῦ μηχανικοῦ, 6^ο Ὑπηρεσίαι διαχειριστικαί (services administratifs). Ἡ μόρφωσις γενικοῦ ἐπιτελείου ἐντὸς τοῦ ὑπουργείου προαγγέλλεται λαμπρὰς συνεπειάς. Τοῦτο πρόκειται νὰ ᾖ παρὰ τῷ ὑπουργῷ, ἐν παντὶ χρόνῳ, ὅ,τι δεόν νὰ ᾖ τὸ γενικὸν ἐπιτελεῖον στρατοῦ ἐν ἐκστρατείᾳ. Ἐν ὄρᾳ πολέμου ἀρκεῖ νὰ κλητοποιοιθῇ ὑποδιπλασιαζόμενον, ἐὰν ᾖ ἀνάγκη, καὶ θέλει εἶσθαι τὸ ἐργαλεῖον, ὅπερ μέλλει νὰ ὑπηρετήσῃ τὸν στρατηγὸν πρὸς διοίκησιν τοῦ ἐν ἐκστρατείᾳ στρατοῦ, ὡς ὑπάρχει τὸ ἐργαλεῖον τοῦ ὑπουργοῦ πρὸς ἐτοιμασίαν τοῦ στρατοῦ ἐν ὄρᾳ εἰρήνης, ἀρκεῖ νὰ πραγματοποιήσῃ τὰς θεωρητικὰς αὐτοῦ ιδέας. Ἐνθυμούμενοι τὰς λέξεις «ὁ ὑπουργὸς δεόν νὰ ᾖ ἐργατικώτερος τοῦ ὑπουργείου του», ἐννοοῦμεν ὅτι ὁ ὑπουργὸς ἔπρεπεν ὅλα νὰ τὰ σκεφθῇ, ὅλα νὰ τὰ διατάξῃ, τὰ δὲ γραφεῖα τοῦ ὄφειλον ἀπλῶς νὰ συντάττωσι τὰς πρὸς ἐκτελέσειν διατάγας. Ἄλλ' ἐπειδὴ ὁ ὑπουργὸς δὲν δύναται νὰ συλλάβῃ πᾶσαν ἰδέαν, καὶ νὰ διατάξῃ τὸ πᾶν, πρὶν μὲν ἐπελαμβάνοντο τῆς φροντίδος ταύτης τὰ γραφεῖα, ὅπερ κάκιστον· ἤδη ὁμοῦς φυλάσσει ὁ ὑπουργὸς δι' ἑαυτὸν τὰς ἐν συνόλῳ σκέψεις, δίδει αὐτὰς εἰς τὸ γενικὸν αὐτοῦ ἐπιτελεῖον, ὅπερ μέλλει νὰ τὰς ἀναπτύσῃ, νὰ τὰς διατυπώσῃ καὶ διανεμῇ τὴν ἐκτέλεσιν μεταξὺ τῶν διάφορων ὑπηρεσιῶν, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐπιτετάρχου. Οὕτω αἱ διευθύνται καθίστανται ἐκτελεσταί, ἐνῶ ταῦτοχρόνως εἶναι καὶ σύμβουλοι τοῦ ὑπουργοῦ. Εἰς στρατηγὸς εἶναι ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ γενικοῦ ἐπιτελείου. Δικαιοδοσία αὐτοῦ εἶναι 1^ο τὸ ἰδιαιτέρον γραφεῖον τοῦ ὑπουργοῦ (la cabinet de ministre), 2^ο ἡ πρῶτοκόλλητις τῶν ἐγ-

γράφων, 3^ο δύο γραφεῖα, τὸ μὲν πρῶτον, ὑπὸ τὸ ὄνομα γενική ἀνταπόκρισις, διετήρησε τὰ καθήκοντα τοῦ παλαίου, ἤτοι τὴν γενικὴν ἀνταπόκρισιν, τὰς κινήσεις τῶν στρατευμάτων, τὰς παρασημοφορίας, τὰ μικτὰ διατάγματα, τὸ δὲ δεύτερον ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ ἀποταμιευτήριον τοῦ πολέμου. Τὰ δύο ταῦτα γραφεῖα εἶναι ὑπὸ τὰς διατάγας ἀξιωματικοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ὑπηρεσίας (chef de service): ἀτυχῶς διετηρήθη ἐπὶ κεφαλῆς τῆς γενικῆς ἀνταποκρίσεως καὶ τῶν στρατευμάτων πάλιν πολιτικῶς.

Ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ δευτέρου γραφείου εἶναι συνταγματάρχης. Τοῦτο, ἐξαιρέσει ὀλίγων ὑπαλλήλων, τῶν σχεδιαστῶν, τῶν χαρακτῶν καὶ τῶν ἐργατῶν, ὧν ἔχει ἀνάγκη, συγκροτεῖται ἀπολύτως ὑπὸ ἀξιωματικῶν παντὸς ὄπλου. Αὐτόθι εὐρίσκεται πραγματικῶς τὸ στρατιωτικὸν στοιχεῖον τοῦ ὑπουργείου τοῦ πολέμου, τὸ ἀληθὲς γενικὸν ἐπιτελεῖον.

Τὸ γραφεῖον τοῦτο εἶναι ἐπιφορτισμένον τὴν διατήρησιν τῶν ἱστορικῶν ἀρχείων, τὴν σύνθεσιν στρατιωτικῶν ὑπομνημάτων, τὴν διατήρησιν καὶ κατασκευὴν τῶν χαρτῶν, μεθ' ὧν τῶν σχετιζομένων αὐτοῖς, τὴν διατήρησιν τῆς πλουσίας στρατιωτικῆς βιβλιοθήκης τῆς Γαλλίας. Ἐν τῷ γραφείῳ τούτῳ ὑπάρχουσι προσκολλημένα τμήματα (section) γαλλικῆς καὶ ξενικῆς στατιστικῆς, ἡ ὑπηρεσία τῶν σιδηροδρόμων, ἡ ὑπηρεσία τῶν κατοπεύσεων καὶ τῶν πληροφοριῶν, αἱ στρατιωτικαὶ βιβλιοθηκαὶ καὶ λέσχαι καὶ πληθὺς δευτερευουσῶν ὑπηρεσιῶν. Κατ' ἀνωμαλίαν ἀπαντιωμένη συχνὰ εἰς τὰς ἐποχὰς τοῦ μετασηματισμοῦ τὸ γραφεῖον τοῦτο, ὅπερ ἔπρεπε νὰ ᾖ τὸ ἀληθὲς ἐπιτελεῖον, ἐν ᾧ νὰ ἐπεξεργάζωνται θεωρητικῶς οἱ ὄργανοι καὶ ἡ πρὸς πόλεμον προετοιμασία, δὲν ἔχει εἰσέτι, ἐν τῇ πραγματικότητι, οὐδεμίαν ἐνέργειαν ὅσον ἀφορᾷ ἐπὶ τῶν καλουμένων γραφείων τοῦ ὑπουργοῦ· οὐδὲν δύναται οὔτε ἐπὶ τῶν

κινήσεων τοῦ στρατοῦ, οὔτε ἐπὶ τῇ ἐκπαιδεύσει τῶν στρατευμάτων, οὔτε ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν σχολείων, οὔτε ἐπὶ πληθὺς ἄλλων ἀντικειμένων, διατηρουμένων εἰσέτι ἐν τῇ δικαιοδοσίᾳ τῶν πολιτικῶν γραφείων, ἅτινα φαίνονται ζηλότοπα καὶ ἐμμένουσι εἰς τὰς παλαιὰς πλάνας.

Ἡ διεύθυνσις τοῦ προσωπικοῦ διαίρεται εἰς δύο ὑπηρεσίας (service), ὧν ἡ μὲν ἔχει ἐπὶ κεφαλῆς ἀξιωματικὸν τοῦ πεζικοῦ, ἡ δὲ τοῦ ἵππικοῦ. Ἡ πρώτη ὑπηρεσία περιλαμβάνει τρία γραφεῖα, ὧν τὸ πρῶτον ἔχει τὰ ἐπιτελεῖα, τοὺς στρατηγούς, τὸ σῶμα τῶν ἐπιτελῶν, τὴν διαχείρισιν (administration) εἰς τὰ σχολεῖα. Τὸ δεύτερον γραφεῖον ἔχει τὸ πεζικόν, τὸ δὲ τρίτον τὴν νεοσυλλεξίαν. Ἡ δευτέρα ὑπηρεσία περιλαμβάνει τέσσαρα γραφεῖα, ἧτοι ἵππικόν, πυροβολικόν, μηχανικόν, δικαιοσύνην καὶ χωροφυλακίην. Πολιτικοὶ εἶναι ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἐπτὰ τούτων γραφείων.

Ἡ γενικὴ διεύθυνσις τοῦ ἐλέγχου (la direction générale du contrôle) περιλαμβάνει ἕξ γραφεῖα, ἅτινα διαχειρίζονται τὴν προπαρασκευὴν τοῦ προϋπολογισμοῦ, τὴν διαχείρισιν τοῦ στρατοῦ, τὴν ἐξέλεγχιν τῶν λογαριασμῶν. Εἰς αὐτὴν ἐκάστη ὑπηρεσία ὑποβάλλει τὰς ἀνάγκας τῆς αὐτῆς κανονίζει, λέγουσα τοῦτο μὲν δυνατόν, τοῦτο δὲ οὐχί· καὶ τέλος τοιαῦδε ἢ τοιαῦδε διαχειρίσεως τρόπος εἶναι ὁ καταλληλότερος.

Ἡ ὑπηρεσία τοῦ ὑλικοῦ τοῦ πυροβολικοῦ, ὡς καὶ ἡ τοῦ μηχανικοῦ, ἔχει ἐκάστη ἀνὰ ἓν γραφεῖον.

Τέλος αἱ ὑπηρεσίαι διαχειρίσεως (les services administratifs) περιλαμβάνουσι τρία γραφεῖα.

Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ὀργανίσθησαν· ἡ δύναμις ὅμως τῆς παραδόσεως εἶναι τόσῳ μεγάλη, ὥστε μὴ ὅλον τὸ λαμπρὸν τῆς θεείσεως ἀρχῆς, γενικὸν ἐπιτελεῖον διευθύνον καὶ γραφεῖα ἐκτελοῦντα, αἱ παλαιαὶ πλάνας ὑφίστανται εἰσέτι καὶ ἡ πραγ-

γατικὴ ἐργασιμότης ὡς εἰπεῖν δὲν μετεβλήθη. Ἐντεῦθεν προκύπτει πληθὺς ἀναποφασίστων ἀμαλγαμάτων μεταξὺ τοῦ παλαιοῦ καὶ τοῦ σημερινοῦ ὀργανισμοῦ. Ἐπαξὶ ὅμως πελεῖως ἐφαρμοζομένου τοῦ πράγματος, θέλουσι ὑπάρχει ἐν γενικῶν ἐπιτελεῖον, εἰς ὃ θέλουσι προσκολλᾶσθαι ἀξιωματικοὶ παντὸς ὄπλου, λαμβάνον τὰς διαταγὰς τοῦ ὑπουργοῦ, μελετῶν τὰ σχέδια, ὑποβάλλον αὐτὰ αὐτῷ καὶ μετὰ τὴν τοῦ ὑπουργοῦ ἐπιδοκίμασίαν θέλει δίδει εἰς τὰ γραφεῖα νὰ ἐνεργῶνται τὰ ἔργα τῶν διαταγῶν καὶ τῆς γραφῆς. Ἐὰν οὕτω γενῆ, οὐδὲν τὸ κακόν, ἐὰν τὸ προσωπικόν τῶν γραφείων τοῦ ὑπουργείου εἶναι ὅλως ἐκ πολιτῶν, αἵτινες ὅμως ὀφείλουσι νὰ μὴ ἔχωσιν αὐδεμίαν ἰσχὺν, οὐδεμίαν πρωτοβελίαν, νὰ ὦσι δὲ οἱ συντάχται καὶ ὑπάλληλοι τῶν ἀρχηγῶν τῶν στρατιωτικῶν ὑπηρεσιῶν, ὧν ἡ ἔνωσις καὶ ἡ κοινὴ καὶ συνδυασμένη ἐνέργεια θέλει ἀποτελέσει τὸ ἀληθὲς γενικὸν ἐπιτελεῖον. Ἐὰν ὅμως μὴ ἐπέλθῃ τοῦτο, οὐδεμίαν ἐννοουμένην γενομένην καλητέρευσιν τῶν πραγμάτων διὰ τοῦ νέου ὀργανισμοῦ τοῦ ὑπουργείου.

ΕΠΙΣΗΜΟὶ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑΙ,

ἢ τοι·

περίληψις τῶν ἐγκυκλίων τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν

ὑπουργείου κατ' ἀξιοῦτα ἀριθμῶν.

Ἄριθ. 62, Δεγούστου 20. Περὶ διαγωνισμοῦ πρὸς πλήρωσιν χηρευούσης θέσεως ὑπογραμματεῶς στρατοδικείου.

Ὅρίζεται ἡ 20 Σεπτεμβρίου ὡς ἡμέρα διαγωνισμοῦ· ἐπιτρέπεται δὲ ὅπως λάβωσι μέρος καὶ οἱ γραφεῖς τῶν στρατοδικείων, καὶ τοὶ μὴ ἔχοντες ἀπόδειξιν τῆς ἐπὶ διετία φοιτήσεως αὐτῶν ἐν τῇ Νομικῇ Σχολῇ.

Ἄριθ. 63, αὐγ. 24. Περὶ πειθαρχικῶν ποινῶν καὶ τῆς διαγωγῆς ὀπλιτῶν.

Παραγγέλλεται ὅπως τὸ μὲν εἶδος καὶ ἡ διάρκεια τῶν ἐπι-

βαλλομένων εἰς τοὺς δπλίτας πειθαρχικῶν ποινῶν δρίζεται συμφώνως πρὸς τὴν βαρύτητα τοῦ παραπτώματος καὶ τὴν διαγωγὴν τοῦ ἀτόμου, ἢ δ' ἐκτίμησις τῆς διαγωγῆς στηρίζεται ἀκριβῶς καὶ ἀπαρεγκλίτως εἰς τὰς ἐν τῷ κανονισμῷ διαλαμβανομένας ὑποδιαρέσεις.

Ἀριθ. 64, Αὐγ. 24. Περὶ ἐμβάδων κακῆς ποιότητος.

Τὸ στρατ. νοσοκομεῖον Ἀθηνῶν κατήγγειλε 310 ζεύγη ἐμβάδων, χορηγηθέντα αὐτῷ, ὡς μὴ συμφώνων μὲ τὸ δεῖγμα. Τὸ ὑπουργεῖον διευκρίνισαν τοῦτο ἔρριψεν αὐτὰς εἰς βάρος τῶν παραλαβουσῶν αὐτὰς ἐπιτροπῶν.

Ἀριθ. 65, 76ρίου 5. Περὶ μεταβολῶν κατὰ τὸν μῆνα Αὐγουστον.

Τὴν αἰτηθεῖσαν ἀποστρατεῖαν ἔλαβον ὁ λοχαγὸς τῆς οἰκονομίας Σπυρίδων Καρέλλης, προβιθασθεὶς ταγματάρχης, καὶ ὁ ἀντιμοίραρχος Χρηστόπουλος Δημήτριος.

Τὴν αἰτηθεῖσαν παραίτησιν ἔλαβεν ὁ ἀνθυπασπιστὴς τοῦ 2^{ου} τῶν εὐζώνων Κωνσταντῖνος Κουμουνοῦρος.

Ἀριθ. 66, 76ρίου 7. Περὶ τοῦ περὶ χαρτοσήμων νόμου.

Κοινοποιήσις τοῦ ὑπὸ στοιχ. ΥΠΔ' νόμου περὶ χαρτοσήμων, τοῦ πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ βασ. διατάγματος τῆς 30 Αὐγούστου καὶ τῶν παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν ἐκδοθεισῶν ὁδηγιῶν τῆς 12^{ης} καὶ 31^{ης} Αὐγ. ε. ε.

Ἀριθ. 67, 76ρίου 10. Περὶ διανομῆς τῶν 2500 κληρούχων τῆς ἀπογραφῆς τοῦ ἔτους 1873.

Ἀριθ. 68, 76ρίου 11. Περὶ ἀναβολῆς διαγωνισμοῦ πρὸς πλήρωσιν χρευσούσης θέσεως ὑπογραμματέως στρατοδικείου.

Ἀναβάλλεται διὰ τὴν 20 86ρίου ε. ε.

Ἀριθ. 69, 76ρίου 12. Περὶ κλινοσκεπασμάτων καὶ ἐγχωρίων καππῶν. Ζητεῖται ἀπὸ τῶν ἀρχῶν κατάστασις αὐτῶν.

Ἀριθ. 70, 76ρίου 13. Περὶ αἰτήσεων ἀδειῶν διὰ τὴν ἀλλοδαπήν.

Αἱ τοιαῦται αἰτήσεις ὀπλιτῶν δέον νὰ ἀναφέρωσι τὸν λόγον καὶ νὰ συνοδεύωνται μὲ πιστοποιητικὰ τῶν οἰκείων προξενικῶν ἀρχῶν τῆς χώρας, δι' ἣν αἰτεῖται ἡ ἀδεια, περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ σκοποῦ

Ἀριθ. 71, 76ρίου 15. Περὶ ὀνομασίας λοχαγῶν πρώτης τάξεως. Διὰ τοῦ ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἡμερομηνίαν βασ. διατάγματος ὠνομάσθησαν λοχαγοὶ α'. τάξεως οἱ λοχαγοὶ β'. τάξεως

Τοῦ πεζικοῦ

Καπετανάκης Ἰωάννης, Παππανδρέου Ἰωάννης, Πονηρόπουλος Κυριάκος, Σκένδερ Ἰωάννης, Τσάμης Σπυρίδων, Βελλόπουλος Ἀθανάσιος, Ἀντζολῖνος Ὀδυσσεύς, Ζωγραμαλίδης Ἀθανάσιος καὶ Χατζῆ Ἰωάννου Κωνσταντῖνος.

Τοῦ μηχανικοῦ

Διαμαντίδης Κωνσταντῖνος, Μεταξᾶς Νικόλαος καὶ Δεσύλλας Κωνσταντῖνος.

Ἀριθ. 72, 76ρίου 19. Περὶ εἰσπράξεως καθυστερούντων ἐσόδων.

Ἐκτὸς τῆς χωροφυλακῆς ἀναλαμβάνουσι τὴν συνοδίαν τῶν εἰσπρακτόρων καὶ τὰ μεταβατικὰ ἀποσπάσματα.

Ἀριθ. 73, 76ρίου 25. Περὶ προβιθασμοῦ τοῦ ταγματάρχου Γρίβα εἰς τὸν βαθμὸν ἀντισυνταγματάρχου διὰ βασ. διατ. τῆς 28 76ρίου.

Ἀριθ. 74, 76ρίου 26. Περὶ τοποθετήσεως ἀξιωματικῶν καὶ ὀπλιτῶν.

Κοινοποιήσις τοῦ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος Υ. Β. Δ. τῆς 25 76ρίου, ἔχοντος οὕτω

«ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'. κλπ.

» Προτάσει τοῦ ἡμετέρου ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ ἀπερασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

» Ἄρθρ. 1. Ἀπαγορεύεται ἡ τοποθέτησις τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἀκολούθων ὑπηρεσιῶν ἐντὸς τῆς ἐπαρχίας, ἐξ ἧς κατάγονται ἢ εἰς ἣν ἐξασκοῦσι τὰ πολιτικὰ αὐτῶν δικαιώματα, ἥτοι

» α) Τῆς μεταβατικῆς ὑπηρεσίας.

» β) Τῆς τῶν εἰδικῶν, προσωρινῶν ἢ μονίμων σταθμῶν.

» γ) Τῆς ἐκτελέσεως φρουραρχικῶν καθηκόντων ἢ τῆς διακίσεως μοιραρχ. καὶ ὑπομοιραρχίας.

» δ) Τῆς ὑπηρεσίας τῶν κατὰ τὰς ἐκλογὰς διοριζομένων ἀποσπασμάτων.

» ε) Τῆς ὑπηρεσίας τῶν διευθύνσεων τοῦ μηχανικοῦ.

» Ἄρθρ. 2. Ἀπαγορεύεται ἡ τοποθέτησις ὑπαξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν παντὸς ὅπλου καὶ τῆς χωροφυλακῆς ἐντὸς τῆς

ιδίας αὐτῶν ἐπαρχίας διὰ τὰς ἐν τοῖς ἐδαφίοις α', β', δ', τοῦ προηγουμένου ἄρθρου προβλεπομένης ὑπηρεσίας, καὶ τὴν τῶν δημοσίων εἰσπράξεων.

Ἄρθρ. 3. Δὲν ἐπιτρέπεται ὡσαύτως ἢ εἰς τὴν φρουρὰν ἢ τὴν μοιραρχίαν καὶ ὑπομοιραρχίαν προσκόλλησις ἀξιωματικῶν καὶ ὑπαξιωματικῶν ἐντὸς τῆς ιδίας αὐτῶν ἐπαρχίας.

» Εἰς τὸν αὐτὸν ὑπουργὸν ἀνατίθεται ἡ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος διατάγματος.

» Ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Σεπτεμβρίου 1873.

» ΓΕΩΡΓΙΟΣ. » Β. ΔΕΛΗΓΕΩΡΓΗΣ. »

Ἀριθ. 75, 8βρίου 4. Περὶ δηλώσεως δημοτικότητος ἀξιωματικῶν καὶ ἀνθυπασπιστῶν.

Πρόσκλησις καταστρώσεως πινάκων ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

Ἀριθ. 76, Ὀκτωβρίου 6. Περὶ μεταβολῶν κατὰ τὸν μῆνα Σεπτέμβριον.

Προϋδιδάσθησαν εἰς τὴν χωροφυλακὴν ἀνθυπομοίραρχοι οἱ ἐνωματάρχαι α' τάξεως Χρῆστος Μοσχολίτης καὶ Φώτιος Παππαδημητρίου.

Ὠνομάσθησαν λοχαγοὶ α' τάξεως οἱ λοχαγοὶ β' τάξεως α) τοῦ πεζικοῦ Καπετανάκης Ἰωάννης, Παππανδρέου Ἰωάννης, Πονηρόπουλος Κυριάκος, Σκένδερ Ἰωάννης, Τσάμης Σπυρίδων, Βελλόπουλος Ἀθανάσιος, Ἀντζολῖνος Ὀδυσσεύς, Ζωγραμαλίδης Ἀθανάσιος, Χατζῆ Ἰωάννου Κωνσταντῖνος β) τοῦ μηχανικοῦ, Μεταξᾶς Νικόλαος, Δεσύλλας Κωνσταντῖνος.

Μετετέθησαν ἐναλλάξ α) οἱ λοχαγοὶ ἀντεισηγηταὶ τῶν στρατοδικείων Βελλόπουλος Ἀθανάσιος τοῦ α' καὶ Ἀντζολῖνος Ὀδυσσεύς τοῦ β'. β) οἱ μοίραρχοι τῆς χωροφυλακῆς Φωτοβάσος Ἰωάννης ἐκ Φθιώτιδος εἰς Μεσσηνίαν, Γεώργιος Ζωγράφος ἐκ Μεσσηνίας εἰς Ζάκυνθον, Σπορίδης Δημήτριος ἐκ Ζακύνθου εἰς Φθιώτιδα.

Τὴν αἰτηθεῖσαν ἐκ τοῦ βαθμοῦ του παραίτησιν ἔλαβεν ὁ ὑπολοχαγὸς τοῦ πυροβολικοῦ Μωραϊτίνης Κωνσταντῖνος.